au arkkitehtiuutiset

1 • 2020

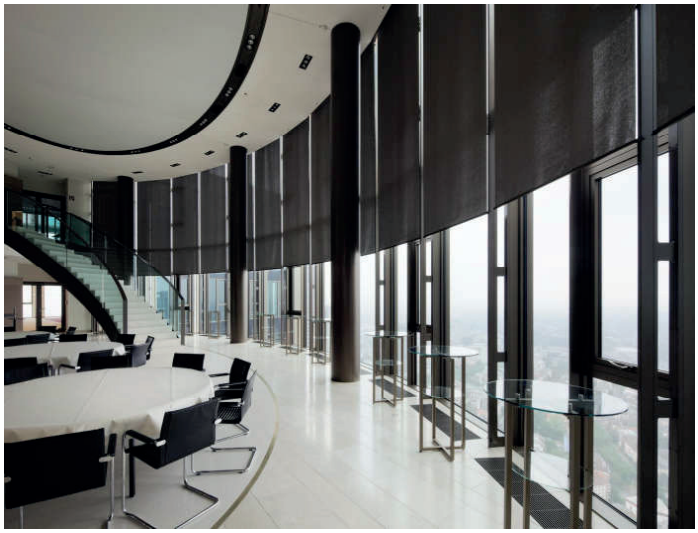

OY PEDELUX AB

KATTOVERHOT SCREENVERHOT PIMENNYSVERHOT
VALIKOIMASTAMME LÖYTYY RATKAISU IKKUNAAN KUIN IKKUNAAN.

HENNA HELANDER
SAFAn puheenjohtaja

TUOMAS UUSHEIMO

> Miten voisimme innoittaa ihmisiä puhumaan kodeista, asumisesta, elämisestä ja kaupunginosista?

Asumisen vuosi 2020

Omat vanhempani olivat kotoisin maalaistaloista. Samassa pihapiirissä tehtiin työtä monipaikkaisesti: hyötyviljeltiin, seurusteltiin naapurien kanssa, vietettiin vähäistä vapaa-aikaa, luettiin ja opiskeltiin, käytiin portin pieleen pysähtyvässä myymäläautossa tai ostettiin naapurilta, kasvatettiin eläimiä ja lapsia. Elämä oli kokonaisvaltaista toimintaa, jota ei eroteltu funktioittain.

Digitaalisuuden myötä olemme palaamassa alkujuurille. Ehkä tiukka funktionaalisuus, niin kuin me sen tunnemme, oli vain hetken välivaihe. Vapaa-aika ja työ limittyvät toisiinsa. Nukkumalähiöistä voidaan tehdä verkkokaupan, muuttuvan työelämän, kaukohallittavien kulunvalvontajärjestelmien ja sähkölukkojen avulla monipuolisia tekemisen paikkoja.

Pop up- ja instant-kulttuuri korvaa vakiintuneita ja pysyviä toimintoja. Kaikki näyttää olevan alati muutoksessa ja liikkeessä. Yksinäisyyden vastapainoksi erilaiset yhteisöt kiinnostavat taas. Kuplia syntyy. Toiveet eriytyvät. Yhtenäisyyskulttuurin aika on ohi.

Miten tämä näkyy asumisessamme? Olemmeko keskellä kiivasta debattia siitä, mihin suuntaan asumista, elinympäristöjämme, tulee kehittää ja millaista on lähiöidemme täydennysrakentaminen? Vai onko oma vaikutelmani oikea, että ainoat keskustelun aiheet ovat asuntojen määrä ja minimiasunnon koko sekä sisustuksen trendit?

Olen varma, että muutkin kuin arkkitehdit ovat kiinnostuneet näistä muutoksista ja siitä, miten ne vaikuttavat asuinympäristöömme. Miten voisimme innoittaa ihmisiä puhumaan kodeista, asumisesta, elämisestä ja kaupunginosista? Miten itse voimme vaikuttaa ja keskustella paitsi kokemusasiantuntijoina myös muun muassa tilan, kaupunkirakenteen, mitoituksen, prosessien ja paikkojen asiantuntijoina, arkkitehteina?

Asumisen suunnittelusta on tullut mahdollisimman ennakoitava prosessi, jossa jokainen uusi innovaatio on epätoivottu poikkeama, virhe. Elämäntapamme on muuttunut, mutta rakennamme asuintalot edelleen samalla jäykällä betonielementtitekniikalla. Ontelolaatat kehiteltiin vuonna 1971, olisiko aika löytää seuraava innovaatio? Voiko puurakentaminen haastaa betonirakentamisen myös rakennekehittelyn saralla?

Maankäyttö- ja rakennuslain muutos etenee, ja normeja halutaan ymmärrettävästi purkaa. Mutta entä jos normeja enemmän suunnittelua kahlitseekin toimialan vakiintuneet toimintatavat, sopimustoimittajien tuotteet ja liukuhihnatuotannoksi viritelty prosessi? Miten voimme haastaa tätä ja esittää oikeita kysymyksiä?

SAFAn asumisen ja elämisen vuoden 2020 on tarkoitus olla innostava, myyttejä murtava, uusia asumisen trendejä esittelevä, historiaan ja tulevaisuuteen katsova. Haastan teidät kaikki osallistumaan keskusteluun somessa, lehdissämme, tänä vuonna järjestettävässä seminaarissa ja muilla mieleen tulevilla tavoilla.

Lasi tarjoaa toimivan tilan kirkkaimmat mahdollisuudet.

Me autamme toteuttamaan niistä parhaat.

.bim

DEKO FG2 -lasiseinä

FP-TUOTTEET

TILANTEKIJÄ.

Lasiseinät tarjoavat upeita mahdollisuuksia toimivan, viihtyisän ja turvallisen tilan toteuttamiseen. Kun haluat panostaa myös tyyliin ja laatuun, valitse lasiseinäksi tanskalainen DEKO. DEKOn valikoimasta löydät lasiseinät ja ovet, joiden ominaisuudet riittävät vaativiinkin tarpeisiin: DEKO FG tarjoaa maksimaalista valoisuutta, DEKO FG Silent ääneneristystä jopa 50 dB ja DEKO FG Fire parhaimmillaan EI120-paloluokituksen. Suomessa DEKOa edustaa FP-Tuotteet, ja sivuiltamme löydät ideoiden ja tuotteiden lisäksi BIM-objektit DEKOn tuotteista.

DEKO

Tutustu tilaratkaisujen mahdollisuuksiin osoitteessa **fp-tuotteet.fi**

au 1 | 2020

3 Pääkirjoitus
Asumisen vuosi 2020
Henna Helander

6 Haastattelu
Ristiriitojen lähteillä
Tuuli Kanerva

10 Tapahtumat
Ilmastoviisasta kaavoitusta
Pekka Hänninen

12 Kirjat
12 **Modernismin synty- ja sivupoluilla**
Lauri Jääskeläinen
14 **Aallon kodit ja kirjastot**
Esa Laaksonen
16 **Asuntoja ihan tavallisille ihmisille**
Tarja Nurmi

20 Kolumni
Kun kaikki on nähty
Vesa Juola

22 Kilpailut
22 **Kylpylähotelli Töölöön**
Anssi Lassila
24 **Kansallismuseoon vetovoimaa lisärakennuksesta**
Jyrki Tasa ja Jaana Tarkela
30 **Uusi kaupunginosa Ouluun**
Henrika Pihlajaniemi

34 Ammatissa
Puhtaan pöydän ääressä
Taavi Lindfors

38 Vastine
SAFAn eettisen valiokunnan vastine Helsinki Garden -selvityspyyntöön

40 Opiskelijat
Arkkarina olemisen sietämätön keveys
Verna Hahtola

42 MARK
Viherkerroin ohjaa korttelivihreää jo useissa kaupungeissa
Mari Ariluoma ja Ranja Hautamäki

44 Muistokirjoitus
Larry L. Burns
Kasper Järnefelt

Kansikuva

A-Kruunu Oy, Pakrintie 4, Kirkkonummi, Arkkitehtitoimisto Tiuri & Lommi Oy, pääsuunnittelija Ulpu Tiuri ja Jukka Lommi.
Kuva Jukka Lommi.

> Emme mielestäni tietoisesti pyri kauneuteen, mikä sen määritelmä ikinä onkaan.

Ristiriitojen lähteillä

Kansainvälinen arkkitehtuuri- ja muotoilujulkaisu *Domus* valitsi brittiläisen Sergison Bates architectsin vuoden 2019 sadan parhaan arkkitehtitoimiston listalleen. Vuonna 1996 perustetun, etenkin asuntosuunnittelustaan tunnetun toimiston töistä välittyy kiinnostus historian ja rakennustaiteen jatkumoon. Toimiston toinen perustaja Jonathan Sergison vieraili loppuvuodesta Helsingissä Architecture Speaks! -luentosarjan esiintyjänä.

Mikä veti sinut alun perin arkkitehtuurin pariin?

– Koulussa olin hyvä kuvataiteissa, ja mikäli olisin epäröinyt arkkitehtuurin suhteen, olisin opiskellut maalausta. Hain Ison-Britannian ainoaan taideyliopistoon, joten kolme ensimmäistä opintovuotta ennen AA:ta opiskelin Canterburyssa. Ajattelin, että arkkitehtuuria olisi hienoa opiskella muiden luovien alojen ympäröimänä. Todellisuudessa maalarit eivät juuri puhuneet arkkitehdeille, sillä he pitivät meitä kaupallisina.

Toivon, että voisin jonain päivänä maalata taas. Koen kumminkin arkkitehtuurin tekemisen vaativan niin suurta intensiteettiä, ettei se tällä hetkellä salli minun tehdä muuta.

Jokin vuosi sitten sanoit toisessa haastattelussa, että ”hyvistä opiskelijoista tulee harvoin hyviä arkkitehteja”. Millainen olit itse opiskelijana?

– Canterburyn vähemmän kilpailuhenkisessä ympäristössä pärjäsin todella hyvin. AA:ssa taas en ollut missään nimessä tähtiopiskelija. **David Chipperfield** on sanonut samaa. Hän oli kaukana tähtiopiskelijasta, mutta hänellä oli kykyjä, jotka paljastuivat ammattielämässä.

Ehkä väitin näin myös antaakseni opiskelijoille toivoa. Matka oman paikkansa löytämiseen arkkitehtuurissa on pitkä ja ennakoimaton.

Mihin toimistonne arkkitehtuuri perustuu?

– Valmistuttuani työskentelin **Tony Frettonin** toimistossa. Tonyn työtapa oli mahtava: suurin osa siitä oli vain projekteista puhumista. Jossain vaiheessa hän aina ehdotti, että lähtisimme kävelylle. Silloin hän näytti minulle häntä kiehtovia asioita. 90-luvun alussa järjestin Tonyn rohkaisusta asunnossani sunnuntaisin tapaamisia mielenkiintoisina pitämiemme ihmisten kanssa. Pidän arkkitehtuurin kollaboratiivista puolta suuressa arvossa, ja siksi minä ja **Stephen Bates** aloimme työskennellä yhdessä.

Aikaisissa projekteissamme, kuten Walsallin pubissa ja Stevenagen paritalossa, olimme erityisen kiinnostuneita arkkitehtuurin ”tavallisuudesta” ja paikkasidonnaisuudesta. Suuri oppimme oli, kun projektien valmistuttua ihmiset pitivätkin rakennuksia ”erilaisina”, mikä oli täysin ristiriidassa tavoitteemme kanssa. Tämän seurauksena koimme, että voisimme olla itsevarmempia tutkimiemme arkkitehtuurin muotojen kanssa.

Projektinne ovat kauniita, mutta niissä on usein myös jotain outoa. Mistä tämä tulee?

– Emme mielestäni tietoisesti pyri kauneuteen, mikä sen määritelmä ikinä onkaan. Mutta esimerkiksi **Alison** ja **Peter Smithsonin** työt ovat olleet meistä erityisen mielenkiintoisia. Tiedämme heidän kirjoituksistaan, että heidän työnsä on kummunnut syvästä arkkitehtuurin kulttuurisesta ymmärryksestä ja jopa arkkitehtonisesta älystä. Mutta rakennukset ovat meistä rumia.

Tämän päivän arkkitehdeista esimerkiksi **Peter Märklin** työssä on usein nähtävissä kömpelyyttä, joka on täysin tarkoi-

ANNE KINNUNEN

HÉLÈNE BINET

Walsallin kapakka.

KRISTIEN DAEM

Rakennus Aldershotissa Englannissa.

> Suhde opettamiseen on aina hieman itsekäs.

tuksellista ja syvästi taiteellista mutta usein karkeaa. Esimerkiksi tapa, jolla hän saattaa ylimitoittaa käsijohteen osat, on kiehtova. Kysymys rakennuksen osien mittasuhteista on aina ollut minulle inspiraation lähde, mutta toisin kuin Märkli en voisi ikinä kuvitella kehittäväni mittasuhdejärjestelmää. Olen itse pitänyt enemmän siitä, että silmä löytää suhteiden harmonian esimerkiksi julkisivun sommittelussa.

Usein pohditaan, mitä on hyvä arkkitehtuuri, mutta mitä on mielestäsi huono arkkitehtuuri?

– Todella vaikea kysymys. Se on välinpitämättömyyttä, huolimattomuutta ja vaikeiden kysymysten välttelyä. Pahimpia ovat arkkitehdit, jotka tuntuvat tarjoavan vain palveluita. Totta kai tiettyyn pisteeseen asti arkkitehtuuri palvelee tarpeita, mutta mielestäni meillä on velvollisuus vastata vaikeisiin kysymyksiin.

Mikä taas on hyvä rakennus – se on vähän kuin kysyisi, mikä on hyvä maalaus. Sen tietää kun sen näkee, vaikka tunne saattaa muuttua ajan myötä.

Olet toiminut rakennuksia rakentavana arkkitehtina ja opettajana työelämäsi alusta asti. Mitä haluat antaa opiskelijoillesi, ja mitä saat heiltä itse?

– Suhde opettamiseen on aina hieman itsekäs. Minusta on mielenkiintoista joutua muodostamaan suhde asioihin, joita en tekisi itse mutta joissa näen jotain laadukasta. Niinä aikoina, kun olen opettanut vähemmän, olen myös huomannut olevani suunnittelijana hitaampi tekemään päätöksiä.

Opiskelijoiden taas toivon ymmärtävän, että loppujen lopuksi kaikista taidoista tärkein on heidän oma kykynsä olla itsekriittinen. Se erottaa hyvän arkkitehdin keskinkertaisesta. Keskinkertainen arkkitehti on tyytyväinen liian nopeasti.

Mistä olet innostunut juuri nyt?

– Se kehittyy ja muuttuu jatkuvasti. Nuorempana olin kiinnostunut **Le Corbusierista**, mutta hänen työnsä ei auta minua enää. Toisin kuin **Miesin**! Siinä tavassa, jolla hän tekee rakennuksensa, on jotain todella intensiivistä, eksistentiaalista kyseenalaistamista. Hän on kuin **Rothko**. Minua kiehtoo myös Italian arkkitehtuurituotanto 30-luvulta 70-luvulle. Valitettavasti siitä on tullut vähän muodikasta.

Viimeisimmässä asuinrakennuksessamme Zürichin Seebachissa todennäköisesti on jotain Italiasta tuttua. Asun itse EMI-arkkitehtien suunnittelemassa rakennuksessa, joka käsittelee suhdetta italialaiseen perintöön. Yhden EMIn perusta-

DAVID GRANDORGE

Asuinrakennuksia Seebachissa Zürichissä.

STEFAN MÜLLER

Pienkerrostalo Finsbury Parkissa Lontoossa.

jista, **Elli Mosayebin**, tohtorintyön aihe oli **Caccia Dominioni**, joten yhteys on ilmeinen.

Seebachissa päätös latoa tiilet pystysuuntaisesti yhdistyy tapaan, jolla olen usein nähnyt toteutettavan laattajulkisivuja. Tiilten latominen horisontaalisti kertoo niiden tektonisesta kapasiteetista. Tiilten kääntäminen pystyyn taas kertoo heti, että kyseessä on vain verhous.

Seebachin projektissa kyseenalaistan siten rakennuksen suhteen tektoniikkaan. Jos katsomme arkkitehtuurin laajempaa historiaa, rakennuksia ei ole ikinä rakennettu ”rehellisesti”. Idea ja sen toteutustapa eivät aina ole sama asia. Tämä johtaa ristiriitoihin, joita joskus pidän loistavina. Ne ovat siellä toivottavasti haastaakseen ja saadakseen ihmiset huomaamaan ja ajattelemaan.

Tuuli Kanerva

> Kysymys rakennuksen osien mittasuhteista on aina ollut minulle inspiraation lähde.

KUKA?

- Jonathan Sergison, syntynyt Lontoossa 1964.
- Valmistunut arkkitehdiksi Architectural Association School of Architecturesta eli AA:sta (Lontoo) 1989.
- Ennen oman arkkitehtitoimiston perustamista työskennellyt David Chipperfieldin ja Tony Frettonin toimistoissa.
- Perusti yhdessä Stephen Batesin kanssa Sergison Bates architects -toimiston 1996. Luotsaa nykyään toimiston Zürichin-studiota.
- Ollut professorina Accademia di Architetturassa Sveitsin Mendrisiossa vuodesta 2008.
- Opettaminen ja kirjoittaminen ovat tärkeä osa praktiikkaa.

Ilmastoviisasta kaavoitusta

Hiilineutraali Suomi on mahdollinen, mutta se edellyttää johdonmukaista politiikkaa – ja kaavoitusta.

Suomen tavoite on olla hiilineutraali vuonna 2035 ja pian sen jälkeen hiilinegatiivinen. Hiilineutraalissa tilanteessa hiilinielut, eli metsät, sitovat ilmakehästä hiilidioksidia samaan tahtiin kuin sitä ilmoille tuprutteleemme. Hiilinegatiivisessa tilanteessa aiheuttamamme päästöt ovat hiilinieluja huomattavasti pienemmät – ilmakehässä kun leijailee vielä menneidenkin vuosikymmenten ylimääräiset päästöt.

Rakentamisen ja rakennetun ympäristön käytön osuus on yli puolet Suomen ilmakehää lämmittävistä päästöistä. Fossiilisia polttoaineita palaa talojen ja käyttöveden lämmityksessä, sähkön tuotannossa, liikenteessä ja rakentamisessa. Ei siis ole yhdentekevää, millaisiksi yhdyskuntamme suunnittelemme ja miten niitä käytämme.

Aiheesta keskusteltiin ympäristöministeriön Rakennetun ympäristön energiakysymysten neuvottelupäivillä marraskuun lopussa.

Autot eivät mahdu tiivistyviin kaupunkeihin

Hiilinielut ja -varastot olisi Tampereen kaupungin yleiskaavapäällikkö **Pia Hastion** mukaan tärkeää saada osaksi kaavoitusta. Metsien lisäksi hiilinieluina voivat toimia pellot, mikäli viljelytapoja muutetaan. Suopellot tuottavat huomattavan osan maankäyttösektorin päästöistä, ja niitä tulisi palauttaa takaisin soiksi ja olla raivaamatta lisää.

Asuminen, palvelut ja työ tulee sijoittaa niin, että liikenteen tarve vähenee. Sähköinen julkinen liikenne on kirkkaasti vähäpäästöisin liikkumismuoto kävelyn ja pyöräilyn jälkeen. Kestäviä liikkumismuotoja tulee priorisoida kaavoituksessa ja purkaa autoyhteiskunnan loukkoja, jotka pakottavat kansalaiset autoriippuvuuteen. Maaseudulla vihreällä sähköllä ja biokaasulla liikkuvat autot ovat vähähiilinen vaihtoehto.

Vaikka liikenteen päästöt vähenevätkin, eivät yksityisautot mahdu tiivistyviin kaupunkeihin. Tiivis asutus jättää tilaa hiilinieluina toimiville metsille. Toisaalta kaupunkien viher- ja sinirakenteella on ratkaiseva merkitys ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. ”Kaupunkien väkiluku kasvaa, mutta virkistysalueiden pinta-ala ei”, huomautti Hastio. Nykyisellä väestönkasvuvauhdilla yksin autojen parkkitilaa tarvitaan Tampereella viisi hehtaaria vuodessa.

Hukkalämmölle olisi käyttöä

Energiantuotannon murros tuo uuden piirteen kaavoitukseen. Hiilestä ja turpeesta on luovuttava, ja metsiä tarvitaan yhä enemmän hiilinieluiksi. Fossiilienergioista luopuminen merkitsee yhteiskunnan sähköistymistä. Sähköautot ja lämpöä tuottavat lämpöpumput lisäävät sähkönkulutusta, joten tuulisähkön tuotantoa on lisättävä.

Tuulivoiman sijoittelu on tuottanut päänvaivaa kunnille. Välillä voimaloiden tekniikka on kehittynyt lupakäsittelyä nopeammin. Sijoittelussa on huomioitava teknisten reunaehtojen lisäksi maisema- ja luontoarvot sekä asukkaat. Tutkija **Juho Lappalainen** Suomen ympäristökeskuksesta kertoi karttahankkeesta, jossa on yhdistetty niin taloudellis-tekniset kuin luontonäkökulmat.

Turun ammattikorkeakoulun dosentti **Valtteri Hongisto** kertoi puolestaan TAMKin tuoreesta laajasta tutkimuksesta, jonka mukaan tuulivoiman läheisyydellä ei ole havaittavia vaikutuksia ihmisten terveyteen – autoteiden läheisyydellä kyllä.

Kun korvataan fossiilisin polttoaineen tuotettua kaukolämpöä, teollisuuslaitosten hukkalämmölle olisi käyttöä. Uudenmaan liiton suunnittelupäällikkö **Kaarina Rautio**n mukaan hukkalämpöä tuottavat laitokset sijoitetaan valitettavasti usein kauas asutuksesta, jolloin lämpöä ei voida hyödyntää. Kaavoituksessa on tähän vain vähän ohjauskeinoja, eikä tilanne näytä Raution mukaan paranevan maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen myötä.

> ”Kaupunkien väkiluku kasvaa, mutta virkistysalueiden pinta-ala ei.
> – Pia Hastio

Johdonmukaisesti kaavatasolta toiselle

Helsingin Kuninkaantammen kaavoituksen tiimipäällikkö **Suvi Tyynilä** kertoi asemakaavoittajan lukuisista mahdollisuuksista ohjata rakentamista vähähiilisempään ja ilmastotietoisempaan suuntaan. Kuninkaantammessa kaavoituksen lähtökohtia olivat jalankulkija, hulevesien paikallinen luonnonmukainen hallinta ja miellyttävä pienilmasto. Energiatehokkuus ja puurakentaminen on viety kaavamääräyksiin. Keskuspuiston alittavan joukkoliikennetunnelin louhinta-aines hyödynnettiin alueen maarakenteissa.

Ympäristöministeriön rakennusneuvos **Teppo Lehtinen** kertoi, ettei tontin perustamista oteta mukaan rakennuksen elinkaaren hiilijalanjälkeen. Maan muokkauksesta ja stabiloinnista syntyvät päästöt voivat olla jopa rakennuksen käytön päästöjä suuremmat. Vaikeita perustusolosuhteita on kaavoituksessa syytä välttää.

Uudisrakentaminen aiheuttaa suuret kertaluontoiset päästöt, hiilipiikin, ja ilmastonäkökulmasta uudisrakentamista parempi vaihtoehto on olemassa olevien rakennusten elinkaaren pidentäminen ja käytön hiilijalanjäljen pienentäminen. Jos uutta on pakko rakentaa, se kannattaa tehdä puusta. Puun hiilijalanjälki on oleellisesti muita materiaaleja pienempi, ja lisäksi puurakennuksiin varastoituu hiiltä, joka on näin poissa ilmastoa lämmittävästä hiilikierrosta.

Yksi työkalu hiilineutraaliin yhdyskuntaan on kaavoitus, jossa edetään johdonmukaisesti kaavatasolta toiselle. Tyynilän mukaan MRL:n muutosehdotuksen kielen epämääräisyys ei tue kaavoittajaa ilmastoviisaissa ratkaisuissa. Ilmastoa palvelisi nykyisten yleis- ja asemakaavoitusten säilyttäminen maankäyttö- ja rakennuslaissa.

Pekka Hänninen

Ilmastoviisaan kaavoituksen kulmakiviä ovat fossiilivapaa energiantuotanto, miellyttävä pienilmasto, luonnon ekosysteemipalveluiden hyödyntäminen ja kestävä liikkuminen. Kuva Kuninkaantammesta.

PEKKA HÄNNINEN

Modernismin synty- ja sivupoluilla

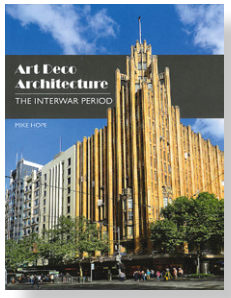

Art deco ja itämodernismi ovat omalta osaltaan olleet vaikuttamassa modernin arkkitehtuurin muotoutumiseen niin hyvässä kuin toisinaan pahassa. Tätä avaavat kaksi erillistä teosta.

Mike Hope on pitkän uran lukuisissa Englannin yliopistoissa tehnyt tutkija ja opettaja. Nykyään hän toimii asiantuntijatehtävissä ja johtaa muun muassa omaa kulttuurimatkailutoimistoaan. Art deco on Hopen erikoisala. Tuoreessa kirjassaan *Art Deco Architecture – The Interwar Period* hän käy läpi maailmansotien välillä kukoistaneen arkkitehtuuri- ja sisustussuuntauksen.

Matkoillaan Hope on perehtynyt erityisesti Ranskan, kotimaansa Englannin ja Amerikan art deco -kohteisiin. Hän tuo teoksessaan esiin lukuisia vähemmän tunnettuja rakennuksia. Taka-ajatuksena on kiinnittää huomiota usein arkisinakin pidettyihin rakennuksiin, jotta ne välttyisivät niiden ominaisarvoa ymmärtämättömiltä korjauksilta tai jopa purkamiselta.

Samaa tarkoitusperää sisältyy valokuvaaja **Hans Engelsin** kuvapainotteiseen teokseen *East German Modern*, jossa esitellään ehkä ensimmäistä kertaa kattavasti entisen Itä-Saksan modernin arkkitehtuurin perintöä. Itämodernismia on leimannut lähinnä halveksuva suhtautuminen niin Saksassa kuin laajemmin Euroopassa sekä asiantuntijoiden että suuren yleisön silmissä.

Kuvateoksen laajahkossa esseessä **Frank Peter Jäger** pohtii, onko ylipäätänsä oikeutettua arvioida diktatorisissa olosuhteissa kehittynyttä arkkitehtuuria säilyttämisen tai suojelemisen kriteeristöllä. Jägerin oma vastaus on selkeästi se, että myös epädemokraattinen järjestelmä voi synnyttää arkkitehtonisesti arvokasta.

Art decon voittokulku

Art decon juurissa ja esiasteissa Hope näkee monia samanaikaisia ilmentymiä. **Frank Lloyd Wright** ja **Eliel Saarinen** olivat ensimmäisten joukossa rikkomassa rajoja. Mackintosh Skotlannissa, Hoffmann Itävallassa, Berlage ja Dudok Hollannissa sekä pohjoismainen klassismi olivat kaikki tavalla tai toisella juonessa mukana.

Amerikka oli ensimmäiseen maailmansotaan asti hakenut taiteelliset ja arkkitehtoniset vaikutteensa lähinnä Euroopasta, erityisesti Ranskasta ja Englannista. Voimakas taloudellinen kasvu 1920-luvun alkuvuosina herätti kiinnostusta luoda jotain kotoperäistä myös arkkitehtuurin saralla. Tähän tarjoutui mahdollisuuksia, kun New Yorkin osavaltio laati ensimmäisenä Pohjois-Amerikassa vuonna 1916 rakentamista sääntelevän *Zoning Resolution* -vyöhykelainsäädännön.

Kun rakennusten teoreettista enimmäiskorkeutta ei haluttu rajoittaa, syntyi tarve taata katutasolle riittävästi valoa ja ilmaa. Pulma ratkaistiin mahdollistamalla rajoittamaton korkeus, kunhan pilvenpiirtäjien massoittelu suhteutettiin kadun leveyteen ja tontin alaan tietyillä prosenttiperusteisilla laskusäännöillä. Säännöt johtivat pilvenpiirtäjien porrasteiseen profiiliin, jotta valokulmasääntö saatiin täytettyä ja samalla kuitenkin maksimoitua rakennusvolyymi. Yllättäen näin massoitellut ja profiloidut pilvenpiirtäjät lähtivät elämään omaa itsenäistä elämäänsä ja niistä kehittyi nopeasti ympäri Amerikkaa ja jopa Kaukoitää ruokkiva tyyli, art deco.

Chicago Tribune Tower ja siitä järjestetty kansainvälinen arkkitehtuurikilpailu vuonna 1922 oli eräs seuraus Amerikan suurkaupunkeihin levinneestä pilvenpiirtäjäbuumista, jossa voitiin hyödyntää New Yorkin kaltaista, kiinteistökehittämiselle suotuisaa sääntelyä. Hope kuvaa kilpailun kulkua ja Eliel Saarisen toisen palkinnon voittaneen ehdotuksen käänteentekevää vaikutusta.

Toinen art decon voittokulkuun vaikuttanut impulssi tuli Hollywoodista, missä elokuvamogulit suosivat art deco -henkistä koristeellisuutta ja ornamentiikkaa. Kasvava filmiteollisuus tarvitsi näyttäviä elokuvateattereita, joiden sisustamisessa ei rahaa säästetty. Myös radiotaloja rakennettiin uuden ajan airuina, ja niihin istui hyvin art decolle ominaiset tehokeinot mastoi-

neen ja egyptiläishenkisine aiheineen. Hyvä esimerkki on BBC:n radiotalo Lontooseen vuodelta 1932 (Myer & Hart). Art deco ja modernismi herättivät Englannissa myös voimakasta vastustusta ja epäilyjä ”vanhan kunnon Englannin” katoamisesta.

Itämodernismin tyylikästä keveyttä

Jäger luonnehtii DDR:n arkkitehtuurin kultaiseksi periodiksi ajanjaksoa vuodesta 1957 aina 1970-luvun alkuun. Sekä lännestä että idästä saadut vaikutteet sulautuivat autonomiseksi ”itäiseksi modernismiksi”, jossa ei juurikaan enää harrastettu Stalinin kauden raskasta monumentalismia.

Ideologisesti vapauduttiin sodan jälkeisestä ankarasta jälleenrakennuskaudesta ja uskallettiin propagoida katukahviloita ja huolista vapaampaa elämää. Arkkitehtuurissa tämä näkyi elokuvateattereiden, urheilupyhättöjen ja kulttuurirakennusten tyylikkäänä keveytenä, suurina lasipintoina ja hienostuneina sisätiloina.

Kiintoisa on tarina rakennusinsinööri **Ulrich Mütheristä** (1934–2007). Hän oli taitava betonirakenteiden suunnittelija, josta tuli DDR:ssä suosittu myös suuren yleisön keskuudessa. Mütherin suunnittelemia, usein avantgardistisia kahvila- ja vapaa-ajan rakennuksia on purkamisen sijaan lähdetty kunnostamaan ja suojelemaan. Mütherin laajasta tuotannosta löytyy myös kirkollisia rakennuksia, ja kuriositeettina voi mainita, että hän oli konstruktöörinä Tikkurilan tiedekeskus Heurekan planetaariossa (Heikkinen & Komonen 1989).

Kaksi teosta avaavat kiintoisalla tavalla modernin arkkitehtuurin sivujuonteita. Molemmissa teoksissa arkkitehtuuri on kytketty osaksi yhteiskunnallista ja teknistä kehitystä, unohtamatta kuitenkaan yksittäisten arkkitehtien uutta luovaa panosta. Hopen teos on erinomainen, lähes käsikirjamainen kompakti kokonaiskatsaus maailmansotien välillä kukoistaneeseen ja funktionalismin varjoon jääneeseen tyylisuuntaukseen. Engelsin teos haluaa muistuttaa omaan mahdottomuuteensa tuhoutuneen ideologian synnyttämistä rakennuksista, joiden parhaimmisto on ainakin Saksassa kokemassa retrohenkistä uudelleenarviointia.

Lauri Jääskeläinen

Mike Hope: Art Deco Architecture – The Interwar Period. The Crowood Press 2019. 224 sivua.

Hans Engels: East German Modern. Prestel Publishing 2019. 205 sivua.

> Itämodernismia on leimannut lähinnä halveksuva suhtautuminen niin Saksassa kuin laajemmin Euroopassa.

Ulrich Mütherin Rügenin saarelle Saksaan suunnittelema rakennus.

HANS ENGELS

Brooklynin kirjaston pääsisäänkäynti.

Aallon kodit ja kirjastot

Jari ja Sirkkaliisa Jetsosen teokset esittelevät Alvar Aallon koteja ja kirjastoja erityisen laadukkaasti.

Arkkitehtuurimonografioita voidaan tehdä monella tavalla. Kun aloimme noin 20 vuotta sitten toteuttaa **Alvar Aallon** rakennusmonografiasarjaa Alvar Aalto -säätiössä, pohdimme toimituskunnassa esitystapaa huolella. Päädyimme siihen, että kirjasarja olisi kronologinen, useassa osassa, ja kuhunkin 27 osasta valittiin teemaksi ajan merkkirakennus, kuten Paimion parantola tai Aallon oma kotitalo. Sarjan viimeinen, 28. osa varattiin täydentävälle tiedolle, sillä osattiin arvioida, ettei kirjoja saataisi kovin nopeasti julkaistua.

Toisenlaisiakin lähtökohtia mietittiin. Arkkitehdin työtä voi esittää monista näkökulmista, kuten joidenkin tunnetuimpien 1900-luvun suunnittelijoiden kohdalla on tehty. **Mies van der Rohea** on lähestytty montaasitekniikoiden kautta ja **Le Corbusieria** mittajärjestelmien tai värijärjestelmän kautta – vain muutaman viimeaikaisen esimerkin mainitakseni.

Yksi selkeä lähtökohta on jäsentää arkkitehdin työ erilaisten käyttötarkoitusten mukaan, kuten asuntorakennukset, kulttuurirakennukset, teollisuusrakennukset ja seurakuntarakennukset. Tähän lähtökohtaan perustuvat **Jari** ja **Sirkkaliisa Jetsosen** kuvaamat ja kirjoittamat teokset *Alvar Aalto Homes* ja *Alvar Aalto Libraries*. Ne ovat kiitettävän sarjalliset, niiden toimitustyö on pääosin huolellista ja taittotyö kansainvälistä tasoa.

Molempiin teoksiin on saatu ulkopuolisia kirjoittajia: *Homes*-kirjaan **Álvaro Siza** ja **Jussi Rautsi** ja *Libraries*-teokseen **Kenneth Frampton** ja **Teija Isohauta**. Ulkomaiset esipuheet ovat lyhyet, mutta antavat kirjoille kansainvälistä potkua. Samalla ne kertovat Jetsosten hämmästyttävistä sosiaalisista verkostoista sekä kirjojen laadusta – ei ole ollenkaan itsestään selvää, että Sizan ja Framptonin tasoiset ammattilaiset kirjoittavat esipuheita kirjoihin.

Isohauta on käsitellyt Aallon kirjastoja kirjoituksissaan aiemminkin, ja hän keskittyy artikkelissaan Aallon toteutumattomiin kirjastosuunnitelmiin. Niitäkin löytyy melkoinen lajitelma, Eduskuntatalon arkkitehtuurikilpailuehdotuksen kirjasto-osasta (1924) Jyväskylän yliopiston kirjaston laajennuksen suunnitelmiin (1968–1970). Rautsi käsittelee Aallon kotikäsitettä ja lisää teoksen sisältöön tärkeän ja mielenkiintoisen, laajempiin aluesuunnitelmiin liittyvän näkökulman.

Kodikkaan asumisen jälkiä

Arkkitehti Sirkkaliisa Jetsonen toimii restaurointien ohjaustehtävissä Museoviraston yliarkkitehtina ja kirjoittaa työkseen kulttuuriympäristöistämme. Hänen hyvin kirjoitetut tiiviit tekstinsä kuvailevat esiteltävät rakennukset, joiden yhteydessä on myös muutamia temaattisesti valittuja alkuperäisiä piirustuksia. Jari Jetsonen tunnettiin aiemmin pienoismallien rakentajana, joka vaihtoi alaa arkkitehtuurin valokuvaajaksi noin 30 vuotta sitten.

Pariskunta on yhdessä toteuttanut lukuisia arkkitehtuurinäyttelyitä, opettanut maamme arkkitehtuuria kesäyliopistossa amerikkalaisille opiskelijoille ja kirjoittanut yhdessä useita kirjoja Aallon arkkitehtuurista kotimaisten ja ulkolaisten kustantajien kanssa.

Jari Jetsonen on vuosien varrella kehittynyt valokuvaajana merkittävästi. Kuvat ovat väreiltään todenmukaisia ja asetelmiltaan harmonisia ja tekevät kunniaa esiteltävälle arkkitehtuurille. Kirjastokirjasta haluan nostaa erityisesti Seinäjoen vastikään korjatun kirjaston uudet kuvat, joissa valo ja tila leikkivät erinomaisesti.

Jetsosella ei ole taipumusta joidenkin nykyarkkitehtuurikuvaajien persoonakorosteiselle kuvaamiselle. Pikemminkin voisi sanoa, että kuvaaja voisi toisinaan etsiä rohkeammin uusia kuvakulmia ja yksityiskohtia. Hänellä on pitkän kuvaushistoriansa ansiosta mahdollisuus esitellä rakennuksia eri vuoden- ja vuorokaudenaikoina. Pidän erityisesti talvi- ja iltakuvista, joissa on saavutettu Aallon rakennuksille ominainen tunnelma.

Erittäin suuri arvo on myös *Homes*-kirjan sisäkuvilla, joissa on usein tavoitettu kodikkaan asumisen jäljet. Toisinaan on astuttu sisään tiloihin, joissa ei moni arkkitehtuurivalokuvaaja ole päässyt kuvaamaan, kuten Sveitsin Luzernin Schönbühlin asuinkerrostalon rakennuttajan ylimmän kerroksen luksusasuntoon.

Temaattinen valinta tuottaa tiettyjä ongelmia, erityisesti

KUVAT: JARI JETSONEN

Yläkuvassa Villa Skeppet ja alakuvassa Taiteilijakoti Kokkonen.

> Toisinaan on astuttu sisään tiloihin, joissa ei moni arkkitehtuurivalokuvaaja ole päässyt kuvaamaan.

Villa Mairea.

kun kirjastokirjaan on haluttu mukaan aivan pienimmätkin ”kirjastot”. Esimerkiksi **Göran Schildtin** työhuone on päätetty esitellä kirjastona. Kun toisessa kirjoista sama rakennus on koti ja toisessa kirjasto, samaa materiaalia ei voi päällekkäisyyksien takia käyttää. Tällä tavoin taidekauppias **Louis Carrén** asunnosta erotettu, rakennuksen käyttötarkoituksen kannalta keskeinen työhuone/kirjasto jää puuttumaan kotia esiteltäessä.

Rakennustieto on julkaissut molemmat kirjat ainoastaan englanninkielisinä, mikä onkin varmaan myytävyyden kannalta oikea ratkaisu. Olisin kuitenkin kaivannut edes pieniä lyhennelmiä suomeksi. Sarjaan on seuraavaksi tulossa Aallon kirkkoja käsittelevä osa. Toivottavasti toteutuksen taso pysyy edelleen korkeana.

Esa Laaksonen

Jari Jetsonen & Sirkkaliisa Jetsonen:
Alvar Aalto Homes.
Alvar Aalto Libraries.
Rakennustieto 2018.

Asuntoja ihan tavallisille ihmisille

Tuore teos toimii asumisen laadusta kiinnostuneen matkaoppaana. Siinä pääsee kurkistelemaan kunnianhimoisen ja sosiaalisesti vastuuntuntoisen asuntotuotannon saloihin.

Frankfurt am Main kunnostautui loistavasti ensimmäisen maailmansodan kipeän asuntopulan paikkaamisessa. Lukuisat arkkitehdit ja kaupunkisuunnittelijat lyöttäytyivät yhteen ja saivat aikaan kerrassaan merkittäviä tuloksia. Syntyi myös niin sanottu Frankfurt-keittiö eli noin kuuden neliön ergonominen, työskentelijälle mieluisa ja oleskelutiloihin suorassa yhteydessä oleva keittiö. Suunnittelija oli **Margarete Schütte-Lihotzky**.

Nyky-Suomessa markkinoille tuotetaan aivan liian ahtaita asuntoja, joista suurimmasta osasta keittiökin on ikään kuin sulanut pois. Ikkunallisesta, olohuoneesta erillään olevasta keittiöstä voi vain unelmoida.

Onkin ollut valaisevaa saada käsiinsä DOM Publishersin ja Saksan arkkitehtuurimuseo DAMin tuore teos *Housing for All*. Se esittelee runsain määrin edullista asumista varten suunniteltuja ja toteutettuja kohteita eri puolilta Eurooppaa. Samoihin kansiin on koottu sekä parhaita esimerkkejä edullisista ja korkealaatuisista asuntokohteista että tiedot kilpailusta, johon ne liittyvät.

Kilpailun tuloksena kirjaan päätyneiden erilaisten kohteiden suunnittelijoista osa on valittu Frankfurtiin toteutettavan Housing for All -kilpailualueen tekijöiksi. Toteutettavien suunnitelmien luonnokset ovat kirjan takaosassa.

Asumisen hinnat karkaavat Saksassa

Kirjan taustalla on vaikuttanut Frankfurtin kaupungin kaavoitus- ja rakennusosasto. Frankfurt, samoin kuin München, Hampuri ja Berliini, kärsii gentrifikaatiosta ja asumisen hinnan hallitsemattomasta kohoamisesta. Tavalla tai toisella on käynnissä *poverty push*, eräänlainen vähävaraisempien ja jopa kes-

Hilgenfeld, ulkonäkymä, Duplex Architekten Zürich.

> Keskempänä Eurooppaa ei tehdä yhtä pieniä asuntoja kuin meillä.

Ylhäällä vasemmalla Hilgenfeld, sisänäkymä, Duplex Architekten Zürich. Oikealla Terrace House, NL Architects ja STUDYO Architects. Alakuvassa Max und Moritz, Schneider+Schumacher.

kituloisten ajo pois heidän omista kaupunginosistaan. Jotain olisi tehtävä, ja nopeasti.

Frankfurtin tavoitteena on vaikuttaa tilanteeseen uudisrakentamisella. Siksi on löydettävä raikkaasti ajattelevia ja samalla laadusta kiinni pitäviä suunnittelijoita. Jatkuva toitottaminen vähään tilaan tyytyvistä hyväpalkkaisista urbaaneista nomadeista vie fokuksen vinoon. Sen sijaan on pystyttävä tuottamaan edullisia ja mukavasti asuttavia asuntoja ihan tavallisille ihmisille – sekä perheellisille että ikääntyneille ja ikääntyville. Näitä asuntoja tarvitaan paikkoihin, joissa täyttyvät muutkin elämistä helpottavat ominaisuudet.

Housing for All toimii asumisen laadusta kiinnostuneen matkaoppaana, mutta sen lukuisat kohteet on esitelty suunnittelun ammattilaisia ajatellen melko niukoin kuvin. Valokuvia ja pohjapiirroksia toki on, mutta yhdelle aukeamalla per kohde ei paljoa mahdu. Arkkitehtitoimistojen sivustoilta löytyy uteliaalle tarkempia tietoja eri kohteista.

Toisinkin voi toimia

Keskempänä Eurooppaa ei tehdä yhtä pieniä asuntoja kuin meillä. Vain kirjan opiskelija-asuntoloiden yhden hengen yksiköt pyörivät kooltaan 20 neliössä. Yksiöt ovat huomattavasti suomalaista uustuotantoa tilavampia, ja niissä on usein oma keittiönsä. Monissa edullisissa vuokrakohteissa on myös ikkunallinen, ihan oikea kylpyhuone.

Edullisuutta ja pitkän aikavälin joustavuutta on luotu noin 10 metrin runkosyvyyksillä. Näin on saatu sekä muunneltavuutta että luonnonvaloa.

Suosikkejani on Lacaton & Vassalin töiden joukossa Mulhousen rento kerrostalo, jossa tilavat kaksiparvekkeiset asunnot ovat kuin päällekkäin ladottuja pientaloja. Kiinnostavia töitä ovat tehneet muun muassa Einszueins Architekten Wienistä ja Heide & von Beckerath Berliinistä. Sauerbruch Huttonilta on pääosin puurakenteinen suuri opiskelija-asuntokohde, jonka ansiot ovat muualla kuin melko karussa arkkitehtuurissa. Suomesta kohteita on vain yksi, Arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Tallin neo-loft-kohde Helsingin Posliinikadulla.

Teos patistelee pohtimaan, onko jo vakioksi muodostuva ja paljon pieniä mutta ominaisuuksiltaan vajavaisia asuntoja mahdollistava syvä rakennusrunko paras tapa tuottaa edullista asumista. Toisinkin kun voi toimia. Ilahduttavinta on se, että kirjassa on myös uudenlaisia asumisen konsepteja, muun muassa Zürichistä – eikä edullisuutta ole etsitty suunnittelemalla ainuttakaan miniasuntoa.

Tarja Nurmi

Paul Andreas, Karen Jung & Peter Cachola Schmal (toim.):
Housing for All – Building Catalogue.
DOM Publishers 2019. 440 sivua.

PUHUTTUA

Vuodenvaihteessa puhuttiin Lapinlahden alueen kohtalosta, Helsingin uusista asuinalueista, arkkitehtialan työvoimapulasta ja haastateltiin Sipoon uutta kehitysjohtajaa.

HELSINGIN SANOMAT 12.1.2020

Suuria hankkeita pääkaupunkiseudulla johtanut arkkitehti **Pirjo Sirén** varoittaa liian tiiviistä kaupungeista:

”Sirénin mukaan hyvä asuminen ja ympäristö lähtevät alueen omaleimaisuuden hahmottamisesta ja rakentamisen reunaehtojen selvittämisestä. Sirén sanoo, että riittävät selvitykset, erityisesti luontoselvitykset korostuvat nykyisin. ’Merenrantailmasto on raaka. Siinä ei välttämättä kannata tehdä talorakentamisen kokeiluja vaan huolehtia rakentamisen laadusta.’ Sipoossa on pitkä merenranta-alue ja saaristoluontoa sekä kymmeniä kyliä ja maaseutuympäristöä. Vuoteen 2035 mennessä on tarkoitus kehittää Nikkilän ja Söderkullan keskustoja pikkukaupunkimaisemmiksi.”

TALOUSELÄMÄ 18.12.2019

Työvoimapula koettelee nyt yllättävää alaa – ”Tarvitsemme kipeästi lisää työntekijöitä”:

”’Vaikka olemme todennäköisesti juuri ohittamassa huippusuhdannetta rakennusalalla, on selvää, että rakentamisen määrä säilyy melko vahvana kaupungistumisen johdosta’, sanoo Arkkitehtitoimistojen liiton toiminnanjohtaja **Kalle Euro**. – – Arkkitehtitoimistojen liitto esittää kannanotossaan uusia alan koulutuspaikkoja. Niitä voisivat olla Turun yliopisto, Åbo Akademi tai Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu.”

HELSINGIN SANOMAT 26.12.2019

Miksi Jätkäsaaressa riittää ravintoloita ja liikkeitä mutta Kalasataman kadut ovat autiot?:

”Jätkäsaari on kantakaupungin uusista alueista ainoa, jonka keskukseksi ei ole rakennettu kauppakeskusta. Ideana on, että palvelut sijaitsevat kerrostalojen pohjakerroksissa, katujen varsilla. Koko alueen valmistumiseen menee vielä ainakin seitsemän vuotta. – – Jätkäsaaren ja Kalasataman asemakaavoituksesta vastaava arkkitehti **Matti Kaijansinkko** on tyytyväinen siihen, minkälainen Jätkäsaaresta on tullut. Kaijansinkko sanoo, että ainoa tapa saada liiketiloja kivijalkoihin on vaatia niitä asemakaavassa. ’Rakennuttajat eivät niitä kyllä vapaaehtoisesti rakenna.’”

SUOMEN KUVALEHTI 3.1.2020

Lapinlahden kulttuuriperintöä ei saa tärvellä:

”Kaupunki on vaalinut alueen perintöä kunnostamalla puistoa ja rakennusten ulkopintoja, vuokralaiset taas järjestämällä toimintaa ja remontoimalla sisätiloja alkuperäisiä rakenteita kunnioittaen. Yhteistyössä on toteutunut paitsi rakennusperinnön suojelu myös Unescon aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevan yleissopimuksen määrittämä kansalaisoikeus olla mukana päättämässä tavoista, joilla kulttuuriperintöä tulkitaan ja esitetään. Toivomme ideakilpailulta ratkaisua, joka sallii kävijöiden edelleen kokea alueen kulttuuriperinnön omakseen, eri-ikäisten rakennusten yhdenmukaistamista ja ylikorjaamista välttäen. Kevyempi korjaaminen ja toimijoiden osallisuus vähentäisivät painetta lisärakentamiseen korjauskustannusten kattamiseksi. Samalla alueen monitulkintaisuus säilyisi”, kirjoittavat arkkitehdit **Maija Kerko** ja **Tapani Mustonen**.

Työttömyys – pelkojen kautta uuteen tasapainoon

Toisin kuin nykyään, 1990-luvun alussa arkkitehtien keskuudessa kärsittiin työttömyydestä. Vuoden 1992 lopussa työttömiä ja lomautettuja arkkitehteja oli työnhakijoina yhteensä 525 henkeä. *Arkkitehtiuutisten* numerossa 2/1993 Kati Blom kirjoitti työttömyyden herättämistä tunnoista.

> Työttömyyden kauhu ajaa tunteisiin ja tekoihin, joita ei koskaan ennen ole kohdannut.

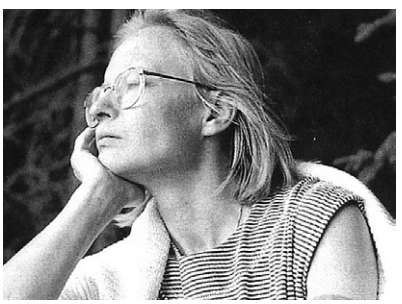

Silmäilen *Helsingin Sanomien* otsikoita: kolmesataa tohtoria työttömänä, rakennusalan työttömyys yli 50 prosenttia, teollisuustyöläisten ansiot pienentyneet. Jokapäiväisiä tietoja, joihin on jo tottunut, mutta joiden syvempää olemusta ei tajua ennen kuin kaikki sattuu omalle kohdalle. Sinä hetkenä, työttömyyden, lomautuksen tai työpulan yllättäessä kokemus on henkilökohtainen, eikä silloin auta tieto siitä, että monia muitakin on sama tilanne kouraissut.

Itse olen ollut lomautettuna jo yli vuoden, kuitenkin sikäli onnekkaasti, että olen saanut tilapäisiä sivutöitä. Ei kuitenkaan piirtämishommia, vaan korkeakoulun opetuksen suunnittelun ja järjestelyn parissa. Ansiot ovat pudonneet roimasti, mutta uusiin kasvoihin, ajatuksiin ja visioihin on saanut törmätä päivittäin. Tilanne on kaksijakoinen. Toisaalta mieltä kaivertaa pelko työn ja toimeentulon loppumisesta, joka ei yksinhuoltajalle ole mikään pieni asia. Velat eivät katoa, lapset kasvavat ja kengät kuluvat. Toisaalta olen iloinen uusien kykyjen löytymisestä ja henkisestä kasvusta.

Työttömyyden kauhu ajaa tunteisiin ja tekoihin, joita ei koskaan ennen ole kohdannut. Kollegoilta kuulee kauhujuttuja työpaikalta: suhteet ovat kiristyneet, yrittäjät ovat avoimen kateellisia työntekijöille, jotka saavat työttömyyskorvausta, työtoverit joutuvat epäterveisiin kilpailutilanteisiin, joku vaipuu apatiaan. Kaiken takana pelko tulevaisuudesta. Itselläni lomautuksen aiheuttama reaktio oli huonommuuden tunne – minun työpanokseni ei kelpaa. Sen voitettuani tuli helpotus: nyt saan työpaineiden häiritsemättä etsiä uusia ajatus- ja elämäntapoja; tämä on ainutlaatuinen tilaisuus.

[– –]

Suomalaisesta arkkitehtuurista on sanottu, että sen 50-luvun maine perustui siihen, että se hyvin vähäisten resurssien ja myös harvojen tyylillisten teemojen avulla pystyi luomaan ilmaisuvoimaista, autenttista arkkitehtuuria. Ulkomaalaiset sanovat myös, että suomalainen on parhaimmillaan silloin, kun tilanne on pahimmillaan. Joudumme varmasti tulevina vuosina luopumaan suunnitelmista, jotka tuhlaavat materiaalia tai työvoimaa. Suunnittelemme vähemmän ja erilaista, mutta en epäile lainkaan, että tulokset olisivat esteettisesti heikompia kuin 80-luvun kiivaina vuosina saimme aikaan. Harkinta, se mikä on korvien välissä, on edelleen arkkitehdin tyyppiominaisuus. Palataan asiaan.

KOLUMNI

VESA JUOLA

Kun kaikki on nähty

Jos tähän päivään asti arkkitehdit ovat voineet suhtautua varsin huolettomasti tekoälyjen kehittymiseen ja luottaa siihen, että luovuus kaikissa töissä jää ihmiselle, enää ei asia ole näin.

Kaikki nykypäivän tekoälymenetelmät kuuluvat kapean tekoälyn piiriin, eli kykenevät johonkin älykkääseen toimintoon – vielä eivät kuitenkaan ihmismäiseen ajatteluun. Tällainen niin sanottu yleinen tekoäly kuuluu vielä tieteiskirjallisuuden sivuille. Kapean tekoälyn kehitys sen sijaan etenee kiihtyvällä vauhdilla. " Näin todettiin Suomen EU:n puheenjohtajuusvuonnaan EU-kansalaisille tarjoamalla tekoälykurssilla.

Tie puolestamme on jo valittu – tekoälyt tulevat olemaan jokapäiväisiä työkumppaneitamme. Tämä siitäkin huolimatta, että tekoäly on vielä käsitteenä epämääräinen, eikä sille ole olemassa yleisesti hyväksyttyä määritelmää.

Laajalti hyväksytty lienee näkemys, että älyä on silloin, jos kone kykenee suoriutumaan tekemisestään ilman ohjausta ja samalla oppimaan siitä. Tänään koneet eivät pelkästään opi uutta vaan osaavat myös parantaa suorituskykyään. Näin toimivat esimerkiksi tekoälyn yhden osa-alueen, koneoppimisen järjestelmät.

Koska arkkitehditkin joutuvat jakamaan työnsä tekoälyjen kanssa, pitäisi arkkitehdeille osata kertoa, mitä osaamista ja taitoja he tulevat tarvitsemaan. Arkkitehdin työtä tekoälyt saattavat helpottaa esimerkiksi oppimalla automaattisesti tuottamaan ratkaisuja tai poimimaan suunnitelmista (tai tietomallien tietokannoista) hyvät ja huonot ratkaisut.

Mutta onnistuuko tekoälyltä hyvien ja huonojen suunnitelmien arviointi? Onnistuuko arkkitehtuurin arviointi?

> Onneksi arkkitehtuurissa on aina paljon epävarmuutta, jota ei voi mitata tai numeroin arvottaa.

Molemmista on jo orastavia ja pelottavan lupaavia näyttöjä. Tämä on tietenkin edellyttänyt, että tekoälyille on kerrottu, mikä on hyvää ja mikä huonoa – on tarvittu asiantuntijoita ja niin sanottua auktorisoitua tietoa. Lisäksi on tarvittu tiedon rajaamista, ohjaamista ja syöttämistä.

Rakennetun ympäristön ja arkkitehtuurin laadun kannalta ei ole yhdentekevää, kuka on tuottanut tiedon, rajannut sen ja kirjoittanut ohjeet tekoälyn arvovalintoihin. Kenen perimmäisiä tarkoitusperiä tekoälyt on ohjelmoitu palvelemaan?

Kun keinoäly ja koneoppiminen tulevat arkkitehtien jokapäiväisiksi työvälineiksi, väistämättömänä seurauksena tulee olemaan suunnitteluprosessien tehokkuuden paraneminen, koska iso osa suunnittelutyöstä – vähintäänkin sen rutiineista – voidaan tehdä täysin automaattisesti. Tämä kehitys totuttaa rakennusalan kokonaan uudenlaiseen suunnittelurytmiin ja aikatauluihin, joista ei voi selvitä ilman koneälyjen apua. Tässä vauhdissa ihmisen rooliksi uhkaa jäädä prosessien valvonta ja lopputuloksien arviointi.

Onneksi arkkitehtuurissa on aina paljon epävarmuutta, jota ei voi mitata tai numeroin arvottaa. Arvojen painottamiseen liittyy aina eettisiä ongelmia. Ratkaisut eivät voi olla yksinkertaisia, koska eri osapuolilla on rakentamiseen erilaisia tarpeita ja näkemyksiä. Arvottamista ei voi jättää pelkästään koneälyjen varaan. Myös tekoälyjen kanssa työskennellessään arkkitehtien on osattava ja uskallettava tehdä esityksensä suunnitteluratkaisuiksi epävarman tiedon varassa.

Koneet ovat käsittämättömän nopeita ja väsymättömiä uurastajia. Mitä tehdään, jos tekoälyt toteavat jonain päivänä, että kaikki on nyt nähty, toistettu ja kopioitu?

Silloin kerrotaan tekoälylle kokonaan uusi tarina ja jäädään uteliaana odottamaan lisää nähtävää, koettavaa ja kopioitavaa.

Tutustumisen arvoisia:

Elements of AI -tekoälykurssi. Reaktor & Helsingin yliopisto.

Stanislas Chaillou: AI & Architecture – An Experimental Perspective. Harvard Graduate School of Design 2019.

8.–13. 3. 2020
Frankfurt am Main

20 VUOTTA

light+building

Design kohtaa toiminnallisuuden: win-win-tilanne kaikille.

Esteettistä moninaisuutta, digitaalista verkostoitumista ja rajatonta mielikuvitusta: anna itsesi vaikuttua teknisten ratkaisujen kirjosta ja uusista design-ideoista – maailman suurimmassa valaistustrendien tapahtumassa.

Connecting. Pioneering. Fascinating.

info@finland.messefrankfurt.com
Puh. 040 544 5577

messe frankfurt

Kylpylähotelli Töölöön

Saksalaisen hotellialan yrityksen Soulmaden järjestämän kutsukilpailun voitti Avanto Arkkitehdit.

Kilpailun tavoitteena oli suunnitella Helsingin Töölöön harmonisesti sopiva ja kaikille avoin virkistäytymisen keskus, joka toimii paikallisena olohuoneena ja yhteisöllisyyden keskipisteenä. Keskuksessa yhdistyvät perinteiset hotellipalvelut ja asuntomaisen kodikas kylpylä sekä työskentely- ja kokoustilat. Kokonaisuus tulee toteuttaa ekologisesti kestävästi ja korkealaatuisen arkkitehtuurin keinoin Soulmaden moduulirakenteisen konseptin pohjalta.

Kinkkinen kilpailualue

Kilpailualueen sijainti Töölössä, Taivalsaaren niemellä aivan Taivallahden rannan tuntumassa tarjosi kilpailijoille mahdollisuuden suunnitella maisemallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävään miljööseen uutta.

Suunnittelutontti on Hiekkarannantien ja tulevan Sigurd Frosteruksen puiston välissä, ja sen omistaa Helsingin kaupunki. Kaavan mukaan Hietaranta jatkuu tulevaisuudessa kilpailualueen edustalle. Tuleva Sigurd Frosteruksen puisto on kilpailualueen ulkopuolella, mutta uuden keskuksen tulee liittyä siihen toiminnallisesti ja visuaalisesti.

Ehdotusten tuli toteuttaa kaavan korkeatasoisen kaupunki-

Voittajaehdotus Starfish, ulkonäkymä.

kuvan tavoitetta: tuleva rakennus avautuu ympäröivään maisemaan ja muodostaa läntisen päätepisteen Hesperian esplanadille. Mereltä katsottaessa rakennusten tulee hahmottua selkeästi taustan metsää ja kaupunkirakennetta matalammiksi.

Kilpailutehtävä oli monitahoinen ja haastava. Niinpä ei ollut yllättävää, että ehdotusten laadullinen hajonta oli suuri.

Kaavaa noudatettiin

Palkintolautakunta painotti arvioinnissa kunkin ehdotuksen perusidean ansioita ja kehityskelpoisuutta. Kaupunkikuvallisesti kilpailu tuotti keskenään samankaltaisia ratkaisuja: lähes kaikki noudattivat kaavaa, ja vain yksi poikkesi siitä kerrosten osalta.

Maisemallisesti arvokkaan sijainnin hyödyntäminen oli tärkeää onnistuneen lopputuloksen saavuttamiseksi. Lisäksi oli oleellista ymmärtää rakennuksen sijainti urbaanin rakenteen jatkeena. Parhaissa ehdotuksissa liittyminen Töölön ominaispiirteisiin, rakennuksiin, asemakaavaan ja hotellia ympäröivään tulevaan puistoon toimi, mutta lopulliset ratkaisut vaativat jatkotyöstöä.

Ehdotusten julkisivut ja arkkitehtuuri poikkesivat toisistaan ja antoivat arviointiin hyvää vertailupohjaa. Osa ehdotuksista poimi ideansa historiallisesta kontekstista ja osa väliaikaisten, siirrettävien rakennusten perinteestä. Parhaat ratkaisut perustuivat tämän päivän arkkitehtuuriin ja tasapainoiseen suhteeseen uuden ja vanhan välillä.

Ehdotusten tekijät olivat sisäistäneet Soulmaden konseptin modulaarisen rakenteen hyvin. Järjestelmä tuntui kuitenkin rajoittavan suunnitelmia. Modulaarisuus voi toistuvuudessaan johtaa monotonisuuteen, mutta parhaissa ehdotuksissa oli kyetty esittämään mielenkiintoisia ratkaisuja kokonaisuuden elävöittämiseksi.

Suunnitelmien perusratkaisut voitiin jakaa pohjiltaan erilaisiin sakaravariaatioihin. Useat ehdotukset täydensivät perusmuotoa erillisellä spa-osastolla. Ehdotuksista *Starfish* pysyi X-muotoisen pohjan sisällä ja tarjosi samalla urbaanin ja avoimen maantasokerroksen ja eri toiminnoille suunnatut pihat.

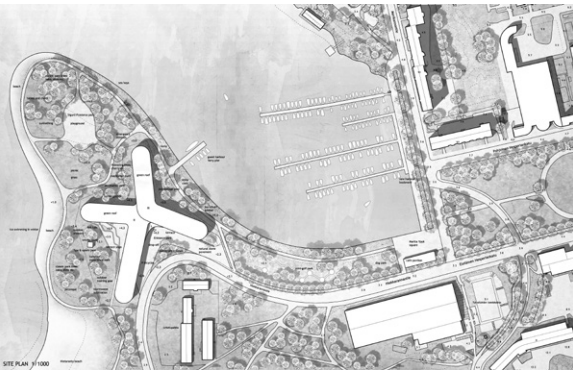

Starfish, asemapiirros.

Puisto kiertyy voittajan ympärille

Ehdotusten joukosta kärkeen nousi Avanto Arkkitehtien ehdotus *Starfish*. Se hyödynsi suunnitteluratkaisun lähtökohtana kaavaa ja Töölön kontekstia mielenkiintoisesti. Ehdotus on sulava, tyylikäs ja ehjä kokonaisuus.

Rakennus sovittautuu maisemaan luontevasti ja avautuu taitavasti maiseman kannalta strategisiin suuntiin. Erityisesti kiitosta ansaitsee ehdotuksen urbaani ilmavuus. Ratkaisu täyttää vakuuttavasti asemakaavan tavoitteet Seurasaarenselän maisematilaan ja Taivalsaaren puistomaiseen ympäristöön sopeutuvasta hillitystä maamerkkirakennuksesta. *Starfish* on helsinkiläinen kylpylähotelli.

Kilpailualuetta ympäröivän Sigurd Frosteruksen puiston osuus on esitetty asemakaavan mukaisena. Tontille suunnitellut teemalliset piha-alueet kytkeytyvät luontevasti puiston julkiseen osaan. Rakennusmassojen pyöristettyjen kärkien ansiosta puisto tuntuu kiertyvän rakennuksen ympärille. Kunkin sakaran pääte on mietitty tarkoin, ja kaareva tila avautuu ja kurottautuu maisemaan hienosti. Päädyt toimivat myös ulkoarkkitehtonisesti ehdotuksen keskeisinä elementteinä.

Ratkaisu on kiinnostava ja teknisesti vaativa, ja sen yksityiskohdat ovat oleellisia kokonaisuuden onnistumiselle.

Anssi Lassila

Voittaja

Ehdotus *Starfish*
Avanto Arkkitehdit
Tekijät: Ville Hara, Anu Puustinen
Avustajat: Akane Imai, Emmanuel Laux, Johanna Nyman-Ristimäki, Karol Borkowski, Pawel Bussold

Palkintolautakunta

Soulmaden edustajat: Thomas Schlereth, Ole Kloth, Tammo Prinz, Lutz Becherer, Hani Omar
Helsingin kaupunki: Hanna Pikkarainen, Tommi Suvanto, Jouni Heinänen, Kati Soini
SAFA-tuomari: Anssi Lassila

> *Starfish* on helsinkiläinen kylpylähotelli.

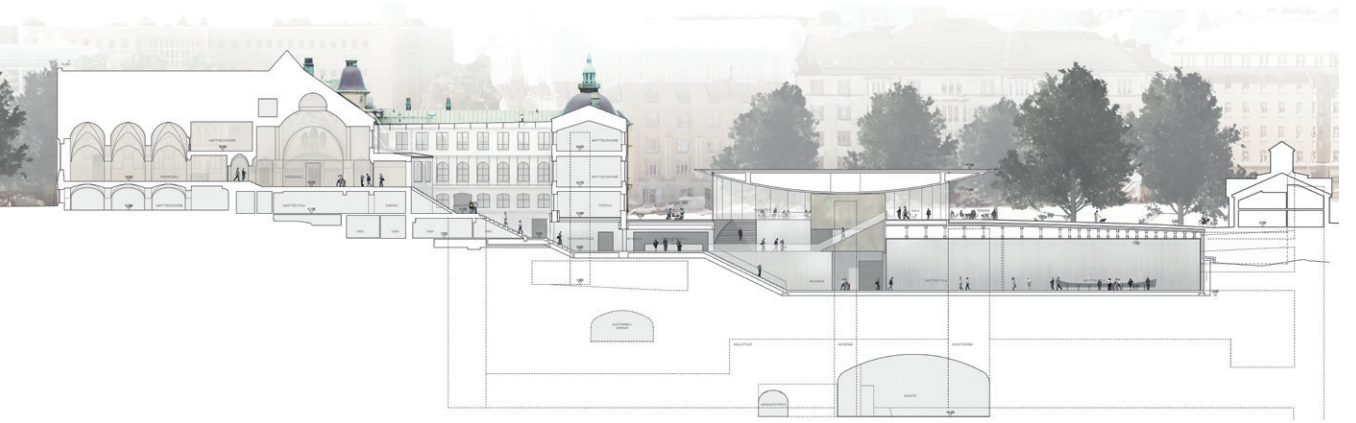

Voittajaehdotus Atlas.

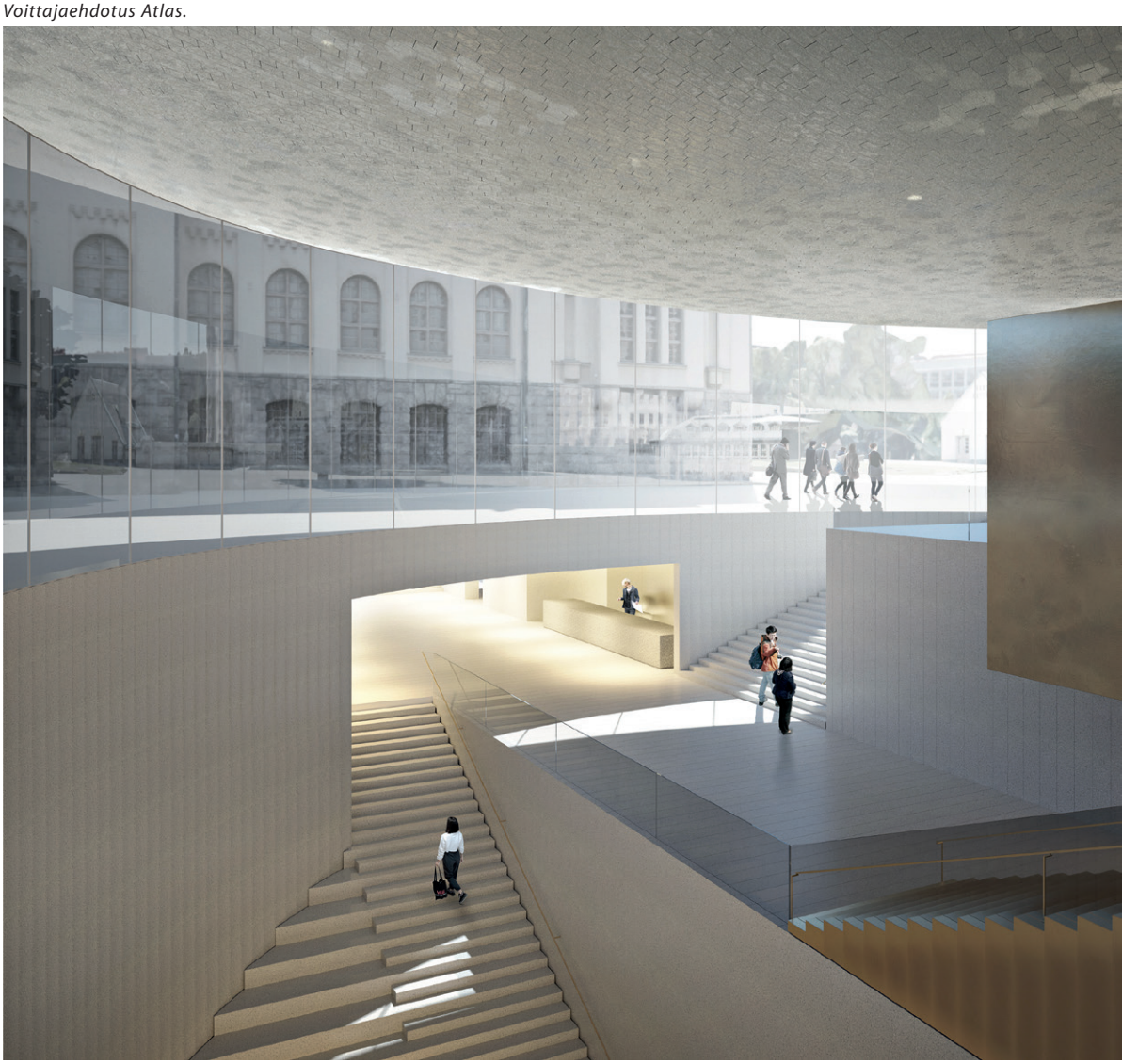

Kansallismuseoon vetovoimaa lisärakennuksesta

Merkittävän kaksivaiheisen kilpailun Kansallismuseon lisärakennuksen suunnittelusta voitti JKMM Arkkitehdit.

Kansallismuseon kilpailussa tehtävänä ei ollut vain laajentaa vanhaa museota vaan suunnitella uusi osa, jolla olisi oma luonne ja joka mahdollistaisi uudenlaisen näyttelytoiminnan. Uusista tiloista haluttiin muunneltavia, jotta ne voidaan ottaa museon oman ohjelmiston lisäksi esimerkiksi esittävien taiteiden käyttöön. "Uudella Kansallisella" tuli olla uudistavaa vetovoimaa. Uudisrakentamisen vuoropuhelu historiallisen museorakennuksen ja paratiisimaisen pihapuiston kanssa teki kilpailutehtävästä vaativan.

Kilpailun yhteydessä pohdittiin nykyarkkitehtuurin moninaisuutta. Arkkitehtuurissa on tärkeää pohtia aikaa, ajan ilmiöitä ja pysyvyyttä. Keskeiset keinot, joilla rakennustaide voi saavuttaa suorastaan mystiset ulottuvuudet ja mielenkiintoisuuden, ovat varsin pysyviä. Tärkeimpiä asioita ovat ajatusten kehittyneisyys, muodonannon tematiikka ja mittasuhteet sekä ulko- että sisäarkkitehtuurissa.

Kaksivaiheisen yleisen arkkitehtuurikilpailun järjestivät Museovirasto, Suomen Kansallismuseo ja Senaatti-kiinteistöt. Kilpailuun saapui 185 ehdotusta, jotka sisälsivät mielenkiintoisen valikoiman arkkitehtonisia ja toiminnallisia ratkaisuja. Toiseen vaiheeseen valittiin viisi ehdotusta.

Ratkaisuissa oli kolme perustyyppiä

Ehdotukset voitiin jakaa kolmeen perustyyppiin. Yhden joukon muodostivat ehdotukset, joissa lähes koko uusi massa oli sijoitettu maan alle ja pihakannella oli paviljonkimainen sisäänkäyntirakennus, jossa oli usein myös ravintola. Toisen ryhmän ehdotuksissa pihakansi oli muotoiltu elimelliseksi osaksi pihapuistoa siten, että kansi nousi maan tasosta ja istutetut alueet jatkuivat osittain tai kokonaan uudisrakennuksen yli. Kolmannessa ryhmässä uudisrakennus oli sijoitettu kokonaan tai lähes kokonaan maan päälle kiinni vanhaan museoon tai erilleen pihapuistoon.

Pääosa rakentamisesta oli verrattain matalaa ja muurien suojassa, jolloin kaupunkikuvalliset vaikutukset jäivät pieniksi. Palkintolautakunta piti tärkeänä sitä, että erityisesti Mannerheimintien puolella uusi arkkitehtuuri näyttäytyisi kiinnostavana ja vetovoimaisena. Useimmissa ehdotuksissa suurin osa uudesta rakentamisesta oli sijoitettu maan alle. Sisätilojen suunnittelussa haasteena oli maanpäällisten ja -alaisten tilojen yhdistäminen luontevaksi kokonaisuudeksi ja mielenkiintoisten tilasarjojen ja näkymien luominen.

Rakennussuojelulliset tavoitteet oli yleensä otettu ehdotuksissa huomioon hyvin. Vanhan museon julkisivuja ja pihapuiston avoimuutta oli kunnioitettu. Liittyminen vanhaan museorakennukseen oli usein ratkaistu maanalaisella yhteydellä katettavaksi esitetyn Halkopihan kautta. Onnistuneimmissa ratkaisuissa siirryttiin vanhan museon puolelle ylemmältä maanalaiselta tasolta. Tällöin tilojen väliset näkymät ja orientoituvuus toimivat ja kulkureitit olivat luontevia.

Maanpäällisen yhteyden suunnittelusta ei juurikaan saatu toiminnallista etua, jos pääosa uusista tiloista oli sijoitettu maan alle. Osassa ehdotuksista puistoa oli muokattu liian voimakkaasti, ja käytännössä se oli muuttunut täysin rakennetuksi alueeksi.

Voittajassa mytologiaa ja futurismia

Kilpailun voitti JKMM Arkkitehdit ehdotuksellaan *Atlas*. Voittajatyö vakuutti uljaalla kokonaisotteellaan. Leijuvalta vaikuttava katto ja Mannerheimintien uusi sisäänkäynti luovat komean sommitelman vanhan museorakennuksen pariksi. Itsenäinen ja valiomuotoinen sisäänkäyntirakennus jättää pihalle runsaasti vapaata tilaa. ▶

> Kansallismuseo kuuluu kaikille. Se sisältää yhteisen hyvän ainekset aivan jokaiselle Suomessa.
> – Samuli Miettinen, JKMM Arkkitehdit

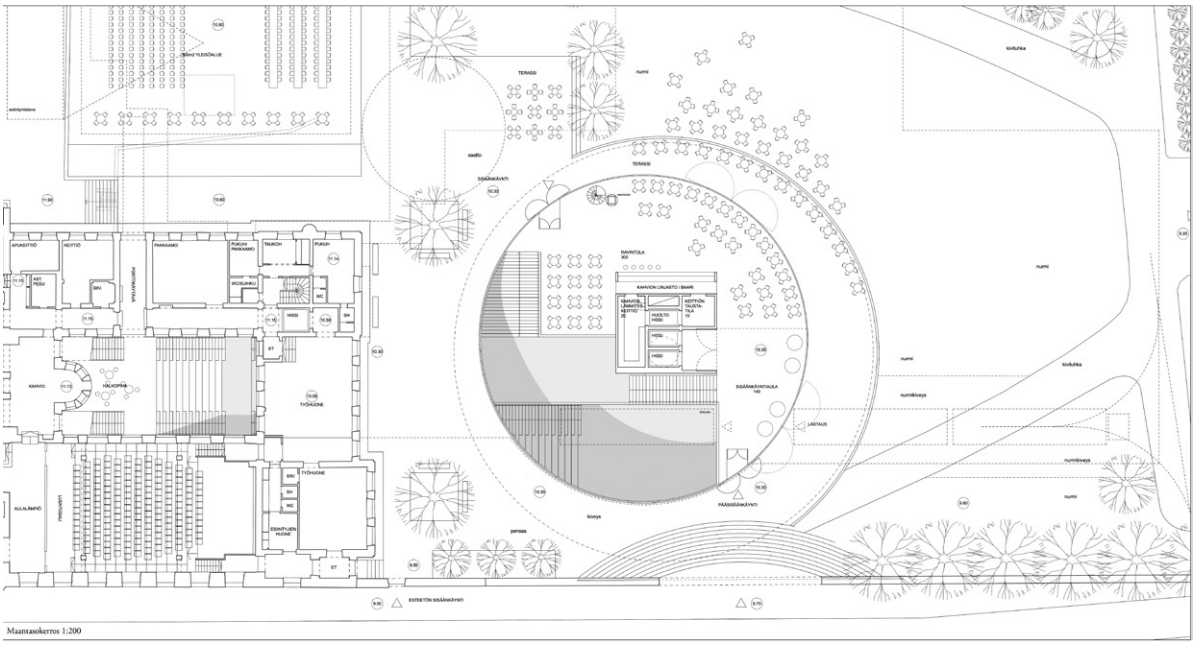

Voittajaehdotus Atlas, maantasokerros.

”Harvoin tulee eteen yhtä houkutteleva mahdollisuus käsitellä arkkitehtuuria puhtaana taiteena kuin tässä kilpailussa. Tämä ei tarkoita, että voisimme sivuuttaa toiminnalliset ja tekniset vaatimukset vaan että aihe ja paikka yhdessä innostavat muovaamaan tilaa niiden kanssa”, kertoo pääsuunnittelija **Samuli Miettinen** JKMM Arkkitehdeilta.

Ehdotus onkin toiminnallisesti erinomainen. Maantasosta laskeudutaan komeilla portailla välitason aulaan ja edelleen alas hyvin toimiviin näyttelytiloihin. Välitasolta on yhteys vanhan museorakennuksen katetulle Halkopihalle monumentaalisten portaiden kautta. Suuri kaareva kattopinta näkyy maanalaiseen aulaan ja luo sisätiloihin hienon tunnelman. Ehdotuksen muotokieli herättää vaihtelevia mielikuvia kansallisesta mytologiasta futuristisiin visioihin.

”Ehdotuksen nimimerkki *Atlas* viittaa historiaan ja kulttuuriin, jota kannamme mukanamme. Päätilan kattona taivaan kaltainen pallomuoto vertautuu maailmaamme ja sen jakamattomaan yhteiseen perintöön”, Miettinen kertoo.

”Kansallismuseo kuuluu kaikille. Se sisältää yhteisen hyvän ainekset aivan jokaiselle Suomessa.”

Palkitut kohteet

1. palkinto *Atlas*
JKMM Arkkitehdit
Tekijät: Samuli Miettinen, Asmo Jaaksi, Teemu Kurkela, Juha Mäki-Jyllilä
Avustajat: Samuli Summanen, Marcus Kujala, Marko Pulli, Svenja Lindner

Jaettu 3. palkinto *Asuuri*
Bruno Fioretti Marquez
Tekijät: Piero Bruno, Donatella Fioretti, José Gutierrez Marquez
Avustajat: Tobias Rabold, Julius Schmidt-Barbo, Ondrej Vanek, Kay Fischer, Goncalo Leite, Gabriele Gagliardi, Olin Petzold
Pääsuunnittelu, Lindroos Architects: Markus Lindroos, Osma Lindroos

Jaettu 3. palkinto *Haapio*
Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki
Tekijä: Rainer Mahlamäki
Pääavustajat: Taavi Henttonen, Antti Canth
Työryhmä: Pedro García Alcázar, Tarmo Juhola, Mykolas Malskis, Ilkka Syrjäkari, Katri Rönkä, Jukka Savolainen

Jaettu 3. palkinto *Kolme pihaa*
PES-Arkkitehdit
Tekijä, PES-Arkkitehdit: Pekka Salminen
Tekijät, PES-Architects Consulting (Shanghai): Jyri Eskola, Jaewoo Chon
Avustaja, PES-Arkkitehdit: Arttu Suomalainen
Avustajat, PES (Shanghai): Inaki Zuazo, Jianqiang Lin, Richard Leung

Jaettu 3. palkinto *Lähde*
Laidun-design & LPR-arkkitehdit
Tekijät, Laidun: Marko Kivistö, Iiro Kivistö
Tekijät, LPR-arkkitehdit: Aleksi Myyryläinen, Pauno Narjus

Kolmannen sijan jakoi neljä ehdotusta

Palkintolautakunta päätti jättää toisen palkinnon antamatta ja jakaa kolmannen palkinnon neljän ehdotuksen kesken.

Ehdotuksen *Asuuri* ansiokas perusajatus on sulauttaa Mannerheimintien muuri luontevasti osaksi uutta rakennusta, joka noudattaa muurin korkeutta ja sopeutuu materiaaleiltaan vanhaan rakennukseen. Ehdotuksessa *Haapio* maanpäällinen rakennus on veistoksellinen, ja siinä on käytetty taitavasti särmikästä muototeemaa. Rakennus jakaa ulkoalueet selkeiksi pihoiksi ja toimii porttina niiden välillä.

Ehdotuksen *Kolme pihaa* vahvuus on siipimäinen ja kevyt rakennusmassa, joka jäsentää piha-alueet hienostuneesti ja mahdollistaa pihapuiston joustavan ja monipuolisen käytön. Ehdotus *Lähde* on epärakennusmainen valoaukkojen luoma taideaihe museon pihapuistossa. Nykyinen museorakennus on säilytetty voimakkaan itsenäisenä.

Ensimmäisen kilpailuvaiheen kaksi ehdotusta lunastettiin. Ehdotuksessa *BGD171727* kaikki tilat on sijoitettu suurta pihatasoa alemmaksi luodun ulkotilan ympärille. Ehdotuksen *Kätketty* kantava ajatus on maisemoida rakennuksen kattopinta veistokselliseksi ja toiminnalliseksi osaksi pihaa.

Kunniamainintoja jaettiin viisi. Ehdotus *Hypogeum* edustaa kansainvälistä virtausta, jossa rationalismi ja alakuloisuus syrjäyttävät viime vuosikymmenien viihtyisyys- ja mielenkiintoisuustavoitteet. Ehdotuksessa *Syli* uudisrakennus asettuu Mannerheimintien varteen osaksi nykyistä muuria ja liittyy tyylikkäästi vanhaan museorakennukseen. Ehdotuksessa *Pop Up* origamimainen, veistoksellinen paviljonki liittyy suoraan vanhaan museorakennukseen. Ehdotuksen *Rapola* lisärakennus sijoittuu aivan olevan museorakennuksen viereen pääosin maanpäällisenä massana. Ehdotuksen *Alice Peilintakamaassa* puhdaspiirteinen veistoksellisuus on erittäin ansiokasta.

Jyrki Tasa ja Jaana Tarkela

Jaettu 3. palkinto: ehdotus Asuuri (ylhäällä) ja ehdotus Kolme pihaa (alhaalla).

Lunastus *BGD171727*
Robert Gutowski Architects
Tekijät: Robert Gutowski, Hunor László Kovács
Avustajat: Béla Àkos Szokalay, Gáspár Bollók, Joanna Gutowski, Zsombor Balogh, Barnabás Dely-Steindl

Lunastus *Kätketty*
BAKPAK architects & DAGOpen
Tekijät, BAKPAK: Jose De la Peña Gómez Millán, Jose A. Pavón Gonzales
Tekijät, DAGOpen: Jaan Kuusemets, Erko Luhaaru, Anne Vingisar

Kunniamaininta *Hypogeum*
Tekijät: Riccardo Renzi, Elena Ceccarelli
Avustajat: Gabriele Marinári, Novella Lecci, Jovana Markovic

Kunniamaininta *Syli*
Arkkitehdit Tommila
Tekijät: Miia-Liina Tommila, Diana Rimniceanu, Yrjänä Vuojala
Avustajat: Katariina Vuorio, Laura Pasanen, Hanna-Maria Viitanen, Stiina Ruusuvuori

Kunniamaininta *Pop Up*
Tekijät: Ricardo Cruz Recalde, Isabel Sánchez del Campo

Kunniamaininta *Rapola*
Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki
Työryhmä: Rainer Mahlamäki, Jalo Sippola, Ilkka Syrjäkari, Ewa Mierzwa, Piotr Panczyk, Mykolas Malskis

Kunniamaininta *Alice Peilintakamaassa*
SMAR Architecture Studio
Tekijät: Fernando Jerez, Belen Pérez de Juan
Avustajat: Bradley Millis, Sung Hwan Ahn

Katso tarkemmat tekijätiedot verkosta: safa.fi/kilpailut.

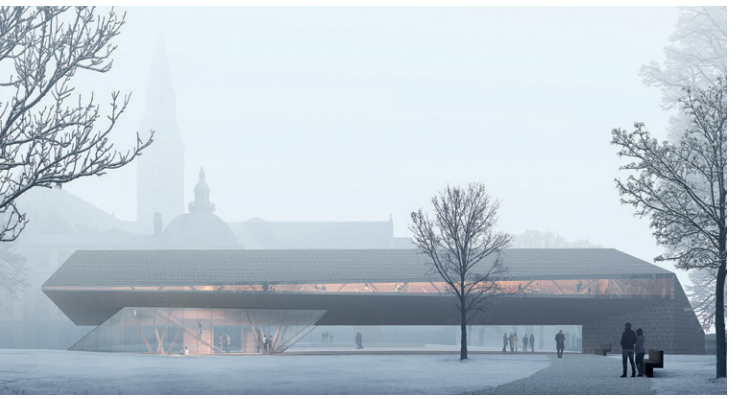

Jaettu 3. palkinto: ehdotus Lähde (ylhäällä) ja ehdotus Haapio (alhaalla).

Lunastuksen saaneet ehdotukset Kätketty (ylhäällä) ja BGD171727 (alhaalla).

> Harvoin tulee eteen yhtä houkutteleva mahdollisuus käsitellä arkkitehtuuria puhtaana taiteena kuin tässä kilpailussa.
> – Samuli Miettinen, JKMM

Voittajaehdotus Atlas.

Palkintolautakunta

Juha Lemström, operatiivinen johtaja, Senaatti-kiinteistöt; Riitta Kaivosoja, ylijohtaja, OKM; Juhani Kostet, pääjohtaja, Museovirasto; Elina Anttila, ylijohtaja, Kansallismuseo; Helena Hirviniemi, yliarkkitehti, Museovirasto; Tomi Nikander, arkkitehti, Museovirasto; Janne Prokkola, yksikön päällikkö, Helsingin kaupunki; Mikko Aho, toimialajohtaja, Helsingin kaupunki; Jaakko Blomberg, tuottaja, Second Thought Place-making Agency
SAFA-tuomarit: Jyrki Tasa, Jaana Tarkela
Sihteeri: Jyrki Tiensuu

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT

18.12.2019 – **31.3.2020**	Tampereen opiskelija-asuntosäätiön Vanha Domus
9.1.2020 – **3.4.2020**	Turun Linnanniemen kansainvälinen ideakilpailu

SISÄÄN JÄTETYT YLEISET KILPAILUT

15.5.2019 – 27.9.2019	Tampereen Viinikanlahti
17.6.2019 – 25.10.2019	Itä-Helsingin keskusta
19.6.2019 – 5.11.2019	Kangasalan Lamminrahkan koulu

KUTSUKILPAILUT

10.1.2020 – **3.4.2020**	Keski-Pasilan peruskoulu ja päiväkoti
15.1.2020 – **28.4.2020**	Uusi Lagmansgårdenin koulukoti

MUUT KILPAILUT

3/2020 – **5/2020**	Hyytiälän metsäasema, kilpailullinen neuvottelumenettely

JULKISET HANKINNAT

HILMA	*www.hankintailmoitukset.fi*
SIMAP	*simap.ted.europa.eu*

Lisätietoja ***safa.fi/kilpailut***

Uusi kaupunginosa Ouluun

Kilpailualueella Hartaanselänrannassa järjestetään Asuntomessut 2025, jossa esitellään tulevaisuuden kaupunkiasumisen mahdollisuuksia.

Oulun kaupungin ja Osuuskunta Suomen Asuntomessujen järjestämän kutsukilpailun tavoitteena oli saada Hartaanselänrannan uuteen kaupunginosaan idearikas konsepti, joka hyödyntää olevaa rakennuskantaa ja luonnonympäristöä. Alueesta halutaan korkeatasoinen ja kestävän kehityksen mukainen kaupunkiympäristö, joka edistää yhteisöllisyyttä. Saatuja ratkaisuja käytetään pohjana asemakaavan laatimiselle.

Osallistumishakemuksen jätti 30 työryhmää, joista valittiin pisteytyksellä neljä: Arkkitehtitoimisto AJAK, MUUAN, Mandaworks ja Arkkitehdit Anttila & Rusanen yhteistyökumppaneineen. Voittajaksi valittiin ehdotus *Hoijakka*, jonka olivat tehneet MUUAN ja Nomaji maisema-arkkitehdit yhdessä asiantuntijoiden kanssa.

Urbaania luonnonläheisyyttä ideoimassa

Kilpailutehtävä antoi mahdollisuuden tutkia uuden kaupunginosan ja asuntoarkkitehtuurin vaihtoehtoja laajalla skaalalla kaupunkikehittämisestä yhteisöllisten asumismuotojen ja ympäristön yksityiskohtiin. Tekijät saivat ideoida kiertotalousajatuksia, älykkäitä teknologioita ja asumista tukevia palvelumalleja.

Ehdotukset esittelivät monipuolisia visioita uudesta kaupunginosasta, joka sijoittuu Hartaanselän molemmin puolin. Uusi kevyen liikenteen silta yhdistäisi rannat ja liittäisi alueen osaksi Oulun laajempia virkistysreittejä. Ehdotuksissa rakentaminen painottui Hartaanselän itäpuolelle, jonne parhaat ehdotukset olivat luoneet urbaanin, kaupunkikulttuuria ja yhteisöllisyyttä sykkivän keskuksen hyödyntämällä varikon vanhoja rakennuksia. Ehdotukset tarjosivat myös malleja luonnonläheiseen asumiseen suistomaisemassa luontoarvoja vahingoittamatta.

Ehdotusten monipuoliset asuntoratkaisut edustivat eri typologioita, ja ne oli mielenkiintoisesti profiloitu erilaisille asujille ja elämäntyyleille. Tuomaristo piti tärkeänä sitä, että ehdotuksessa esitetty kaupunkirakenne ja arkkitehtuuri loi alueelle omaleimaisen ja vahvan identiteetin. Asuntomessuja varten oli rajattava kiinnostava alue, joka esitteli salmen molemmin puolin muun muassa luonnonläheistä ranta-asumista ja uutta puuarkkitehtuuria.

Voittaja loi alueelle sydämen

Voittajaehdotus *Hoijakka* on idearikas ja yksityiskohdissaan pitkälle viety. Hartaanselänrannan kaupunginosan muodostavat neljä eriluonteista aluetta. Niitä suojaa selkämuuri, joka on kytketty varikon vanhoihin tiilirakennuksiin. Tiiltä ja puuta yhdistävän arkkitehtuurin mittakaava laskee luontevasti kohti rantaa.

Varikon vanhasta korjaamorakennuksesta on tehty alueen sydän. Sen tapahtumat ja muu toiminta luovat yhteisöllistä elämää ja houkuttelevat kävijöitä koko kaupungista. Varikon maamerkkinä on torni, jossa on opiskelija-asuntoja ja hotelli.

Hartaanselän itäpuolella on kerrostalo- ja townhouse-kortteleita, joiden mittakaava pienenee ja ympäristö muuttuu puistomaisemmaksi etelää kohti. Tukkisaaresta on tehty kaupunkilaisten yhteinen kesämökkisaari. Pohjoispäässä rakentaminen on tuotu rohkeasti rantaan Suistovilla-pienkerrostaloissa, mutta vesirajassa säilyy julkinen rantareitti.

Hartaanselän länsipuolen kaupunkirakenteen mittakaava on pienempi: pohjoisosassa on kaupunkimaista korttelia ja eteläosassa kokeellisten pientalojen alue. Suiston rantojen toimintoja on ideoitu hyvin. Uuden sillan pohjoispuolen rannoilla laiturirakenteille eloa tuo suistokeskus, ja eteläiset rannat jäävät puistomaisemmiksi ja käsittelemättömiksi.

”Jokaisella *Hoijakan* neljästä eriluonteisesta osa-alueesta on oma kaikille kaupunkilaisille avoin keskuksensa: rento kesämökkisaari, salattu puutarha, aktiivinen suistokeskus ja rosoinen ja kuhiseva varikko. Kokonaisuutena *Hoijakka* luo Hartaanselänrannasta monipuolisen ja vivahteikkaan alueen, joka on asuinpaikkana houkutteleva monenlaisille oululaisille, uusille ja vanhoille, urbanisteille ja multasormille sekä omaa arvostaville ja yhteisöllisyydestä nauttiville”, kerrotaan voittajatoimisto MUUANista.

”Oululaistaustaisille arkkitehdeillemme siteet suunnitteluympäristöön olivat varmasti sekä vahvuus että vaikeus. Välillä kynää puristettiin liian kovaa. Toisaalta paikallistuntemus oli laajassa työryhmässä vahvuus, ja ryhmän Oulua etäämmältä tarkastelleet jäsenet auttoivat pitämään ideat lennossa. Meille tämä on joka tapauksessa kotivoitto ja juuri siksi niin merkityksellinen.”

Tuomaristo antoi lisäksi kunniamaininnan ehdotukselle *Pietarin kalansaalis*. Pohjoisosaan on luotu sopivan pienimittakaavaista kaupunkirakennetta, joka muuntuu etelän suuntaan hyötyviljely- ja metsäleikkialueeksi ja siitä luonnontilaiseksi metsiköksi alueen luontoarvoja kunnioittaen.

Henrika Pihlajaniemi

Voittajaehdotus Hoijakka, MUUAN ja Nomaji maisema-arkkitehdit.

Kunniamaininnan saanut ehdotus Pietarin kalansaalis.

> Meille tämä on kotivoitto ja juuri siksi niin merkityksellinen. – MUUAN

Palkitut kohteet

Voittaja *Hoijakka*
MUUAN & Nomaji maisema-arkkitehdit
MUUAN: Olli Metso, Tina Antinoja, Aleksi Rastas, Tuulikki Tanska, Oskari Lumikari, Anna Koskinen
Nomaji: Anni Järvitalo, Annika Pousi, Riikka Nousiainen, Mari Ariluoma, Varpu Mikola, Elina Inkiläinen, Laura Tuorila, Jakke Mäki-Hollanti
Asiantuntijat: Jouni Ikäheimo, Mikko Yli-Kauhaluoma, WSP Finland; Pekka Leskelä, Arkkitehtitoimisto HKP; Henry Lindgrén, Infrakonsultointi Henry Lindgrén; Anne Raudaskoski, Ethica

Kunniamaininta *Pietarin kalansaalis*
Arkkitehdit Anttila & Rusanen & Ramboll Finland
Anttila & Rusanen: Jesse Anttila, Mikko Rusanen, Noora Lahdenperä, Marius Savickas, Tommi Junnola
Ramboll: Iida Juurinen, Aino-Kaisa Nuotio, Yrjö Rossi, Saila Hostikka, Ville Keskisaari, Mikko Pekonen, Reija Pasanen, Selen Çelik Güngör

Palkintolautakunta
Oulun kaupunki: Matti Matinheikki, yhdyskuntajohtaja (pj.); Martti Korhonen, yhdyskuntalautakunnan puheenjohtaja; Kyösti Oikarinen, kaupunginhallituksen puheenjohtaja; Kari Nykänen, asemakaavapäällikkö; Janne Rajala, kaupunginarkkitehti; Ritva Kuusisto, asemakaava-arkkitehti; Veera Sanaksenaho, maisema-arkkitehti
Osuuskunta Suomen Asuntomessut: Heikki Vuorenpää, operatiivinen johtaja
Oulun yliopiston arkkitehtuurin yksikkö: Matti Sanaksenaho, professori
SAFA-tuomari: Henrika Pihlajaniemi

ARKKITEHTUURIMUSEO
FINLANDS ARKITEKTURMUSEUM
MUSEUM OF FINNISH ARCHITECTURE

ti–su 11–18 ke 11–20
Kasarmikatu 24 Helsinki
puh. 045 7731 0474

sisäänpääsy 10/5/0 €
yhteislippu Designmuseon
kanssa 15 €/Museokortti

mfa.fi
Instagram
Facebook
Twitter

”Kirjastomme on arkkitehtuurista kiinnostuneen tukikohta kantakaupungissa.”

— SUVI JUVONEN, KIRJASTONHOITAJA —

Uno Ullberg, Viipurin taidemuseo. Kuva: Petri Neuvonen

TULOSSA KEVÄÄLLÄ

29.4.–23.8.2020

Uno Ullberg – Suomen viipurilaisin arkkitehti
Uno Ullberg (1879–1944) kuului suomalaisen 1900-luvun arkkitehtuurin kärkinimiin. Näyttely on ensimmäinen kokonaisesitys ”Suomen viipurilaisimman” arkkitehdin elämäntyöstä. Se liittyy Uno Ullberg -seuran laajaan tutkimushankeeseen, jonka pohjalta julkaistaan myös kattava monografia.

Olemmeko kaikki kreikkalaisia?
Suomalaisia arkkitehteja kulttuurin juurilla

AJANKOHTAISTA

Alvar Aallon jalostettu maisema
25.9.2019–9.4.2020, iso ja pieni sali
Arkkitehtuurimuseon ajankohtainen päänäyttely esittelee kansainvälisesti tunnetuimman arkkitehtimme Alvar Aallon (1898–1976) suunnittelusta harvemmin nähtyä puolta: arkkitehtuurin yhteyttä ympäröivään maisemaan ja luontoon.

Keskiviikko 5.2. kello 18
Luento: museonjohtaja, FT Julia Donner: *Kotipuutarhasta kotipihaan – puutarhan merkitys osana asuinympäristöä.* 10/5/0 €

Keskiviikko 18.3. kello 18
Luento: tekniikan tohtori, arkkitehti Lauri Louekari: *Arkkitehdin metsä; pohjoinen luonto eläytyvän tulkinnan ja analyyttisen katseen kohteena.* 10/5/0 €

KIRJASTO PALVELEE

Avaamme uudistuneen kirjaston talvilomaksi
Tee tutkimusta, lainaa kirjoja, lue lehtiä, järjestä lukupiiri: ainutlaatuinen arkkitehtuurin erikoiskirjasto sopii moneen käyttöön ja tarkoitukseen. Tilauudistuksen jälkeen kirjastossa on tilaa myös yhteisölliselle toiminnalle. Instagramissa näet jatkossa kuukauden kirjasuositukset. Voit myös ehdottaa toimintaa.

Tulossa talvilomaviikolla 17.–23.2.
Toiminnalliset arkkitehtuurin satutunnit lapsille
Museorakennuksessa liikutaan satua kuunnellen.
Katso aikataulu: mfa.fi/tapahtumat

Puhtaan pöydän ääressä

> Jokaisella kerralla on mietittävä, miten esineestä saisi visuaalisesti enemmän ja uutta irti.

Taina Väisänen on tamperelaisen N.e.o Ark Oy:n perustajaosakas. Pitkän uran tehnyt Väisänen on erikoistunut näyttelysuunnitteluun.

Miten kiinnostuit arkkitehtuurista?

– Jo lukioikäisenä tiesin haluavani arkkitehdiksi, ja pääsinkin ensimmäisellä yrityksellä opiskelemaan Tampereen teknilliseen yliopistoon. Olen aina ollut luova, ja lapsena piirsin jatkuvasti. Jossain vaiheessa tavoittelin kuvanveistäjän uraa, mutta jälkeenpäin ajatellen on hyvä, ettei se onnistunut. Arkkitehdin koulutus oli monipuolinen, ja olen tämän ammatin puitteissa voinut tehdä vuosien varrella kaikenlaista.

Olet suunnitellut pääasiassa näyttelyitä. Miten päädyit sille tielle?

– Täysin vahingossa. Silloisessa Tanssiteatteri Mobitassa tutustuin Teatterikorkeakoulun valo- ja äänisuunnittelun laitoksen johtajaan **Simo Leinoseen**, joka pyysi minua avustamaan Tampereen taidemuseon Egypti-aiheisessa näyttelyssä. Lopulta sen tekeminen jäi kokonaan vastuulleni. Se oli minun harjoitustyöni.

1990-luvulla suunnittelin Teatterikorkeakoulun lisärakennuksen. Sen valmistumisen jälkeen kaikki jäivät työttömäksi laman takia. Minulla olisi ollut varma työpaikka Saksassa, mutta hain kuitenkin virkaa Teatterikorkeakoulun valo- ja äänisuunnittelun laitokselta. Lopulta minusta tuli laitoksen johtaja.

Teen toisinaan myös perinteisiä arkkitehdin töitä. Esimerkiksi Pirkanmaan seudulla olen tehnyt paljon vanhojen maatilojen saneerauksia. Pidän itseni kartalla rakentamista koskevista määräyksistä ja säädöksistä, sillä siitä on minulle hyötyä saneerauksissa.

Mitä hyötyä arkkitehdin koulutuksesta on ollut näyttelyiden suunnittelussa?

– Arkkitehdin työssä on kehittynyt esimerkiksi tilallinen ajattelu. Museoiden tilojen ja rakenteen ymmärtäminen on auttanut hahmottamaan, mitä museossa voi tai ei voi tehdä. Etenkin professori **Helmer Stenrosin** tilan ja ajan koulutus on auttanut minua paljon. Käytän hänen metodiaan edelleen suunnitellessani näyttelyitä.

Ennen suunnittelun aloittamista käyn muiden näyttelyä tekevien kanssa läpi, kenelle näyttely on suunnattu, mitä sillä halutaan kertoa ja miten se saadaan sopimaan museon tiloihin. Vasta sen jälkeen aloitan piirtämisen. Tanssiteatteri- ja Teatterikorkeakoulu-taustan ansiosta ymmärrän käsikirjoituksen merkityksen. Käsikirjoituksen saattaminen visuaaliseen muotoon on tärkein asia, ja siinä arkkitehdin koulutuksesta on todella paljon apua.

Miten vertailisit näyttelyitä suunnittelevan ja rakennuksia suunnittelevan arkkitehdin työtä?

– Työtehtävät ovat aika erilaisia, koska näyttelysuunnittelu on erikoisala. Yhteistyökumppaneitani ovat usein konservaattorit ja tutkijat. Työni on vapaampaa kuin tyypillisellä arkkitehdilla,

sillä tänä päivänä rakentamista rajoittavat niin paljon muun muassa säädökset ja määräykset.

Olen verrannut näyttelyn suunnittelua orkesteriin. Molemmissa suunnittelijoiden täytyy tietää konteksti ja päämäärä. Jos orkesteri soittaa vaikkapa humppaa, ei kukaan soittaja vedä samaan aikaan **Mozartia**. Punaisen langan puuttumisen huomaa nopeasti.

Toivon, että nuoria arkkitehteja tulisi enemmän näyttelysuunnitteluun. Etenkin muotoilupuolelta on tulijoita, mutta arkkitehdeista on pulaa.

Mistä ammennat uusia ideoita?

– Toisinaan tulee tilanteita, jolloin en meinaa keksiä mitään. Silloin katson esimerkiksi elokuvia ja dokumentteja, jotta aivot saavat levätä. Tutustun näyttelyn aihepiiriin myös kirjallisuuden kautta.

Kokemus on tuonut varmuutta omaan osaamiseen, mutta suunnittelua aloittaessa on silti aina puhtaan pöydän ääressä. Jokaisella kerralla on mietittävä, miten esineestä saisi visuaalisesti enemmän ja uutta irti. Käsialani kuitenkin tunnetaan ja ihmiset pystyvät päättelemään, milloin olen ollut tekemässä näyttelyä.

Millaisia haasteita näyttelyiden suunnitteluun liittyy?

– Näyttelyt ovat usein melko kalliita. Lisäksi aina täytyy ottaa huomioon esineturvallisuus. Myös esteettömyyden huomioiminen on tärkeää, jotta kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet toimia tilassa. Esteettömyys ei koske ainoastaan liikkumisesteisiä, vaan näyttelyissä on lisäksi huomioitava esimerkiksi huononäköiset.

Tekniset puutteet ovat huomattava ongelma jopa uusissa tiloissa. Museota rakentaessa tai saneeratessa tulisi huomioida, että tiloissa on saatavilla riittävästi sähköä. Amos Rexissä ollut teamLabin näyttely on hyvä esimerkki siitä, millainen museoiden tulevaisuus saattaa olla.

Mitä elämääsi kuuluu työn lisäksi?

– Olen tanssinut koko ikäni. Teini-ikäisenä harkitsin tekeväni sitä ammatiksikin. Tanssimisessa on ollut hyötyä arkkitehdin ajattelusta, sillä sekin on kolmiulotteista tekemistä. Sama toisin päin – liikkeen ja sen merkityksen ymmärtämisestä on ollut hirveästi hyötyä arkkitehdin työssä.

Lisäksi maalaan ja piirrän aktiivisesti. Tein pitkään akvarelleja, mutta olen siirtynyt takaisin öljyväreihin. En ole kuitenkaan ajatellut pitää taidenäyttelyä, vaan maalaan ainoastaan omaksi ilokseni.

Taavi Lindfors

Ilmoita Arkkitehti-lehden jäsenpalstalla

Arkkitehti-lehti julkaisee jäsenpalstoillaan SAFAan kuuluvien arkkitehtien ja ATL:n jäsentoimistojen yhteystietoja.

Palstojen toimistot ja arkkitehdit ovat mukana tukemassa lehteä ja SAFAn julkaisutoimintaa. Ilmoitus tuo myös näkyvyyttä muun muassa arkkitehtipalveluita etsivien toimijoiden, rakennuttajien ja yhteistyötahoja etsivien kansainvälisten toimistojen keskuudessa. Ilmoitukset näkyvät printtilehden lisäksi myös lehden uudistuneilla verkkosivuilla.

Ilmoitus alkaa seuraavasta mahdollisesta printtilehdestä.

Jäsenpalstojen ilmoitushinnat vuonna 2020

- Suomen Arkkitehtiliiton jäseniä -palsta 230 € + alv 24 % (6 numeroa)
- Arkkitehtitoimistojen liitto ATL:n jäseniä -palsta 585 € + alv 24 % (6 numeroa)
- Kun toimisto osallistuu kummallekin palstalle, jokaisesta SAFAn jäseniä -ilmoituksesta saa 50 % alennuksen.

Ilmoittaudu jäsenpalstoille SAFAn sivuilla **safa.fi/julkaisut**

Lisätietoja
mail@ark.fi

ark Arkkitehti
Finnish Architectural Review

SAFA

SAFA KOULUTTAA – kevät 2020

- **RIL–SAFA SUUNNITTELIJAN AJANKOHTAISILTAPÄIVÄ**
  Suunnittelijan CE-merkinnät – käytännön työkaluja
  28.1. Helsinki

- **RIL–SAFA SUUNNITTELIJAN AJANKOHTAISILTAPÄIVÄ**
  Materiaalitehokkuus
  11.2. Helsinki

- **RIL–SAFA–ATL–RIA–RKL Pääsuunnittelijakoulutus 19**
  1. jakso **17.–18.3.** Helsinki
  2. jakso **21.–22.4.** Helsinki
  3. jakso **19.–20.5.** Helsinki
  4. jakso **25.–26.8.** Helsinki
  5. jakso **22.–23.9.** Helsinki

- **PÄÄSUUNNITTELIJAN AJAKOHTAISPÄIVÄ**
  1.4. Helsinki

- **PÄÄSUUNNITTELIJAN PÄTEVYYSTENTTI**
  21.4. Helsinki, Oulu ja Tampere

- **ARKKITEHTIPÄIVÄT 2020**
  8.5. Logomo, Turku

- **RIL–SAFA SUUNNITTELIJAN AJANKOHTAISILTAPÄIVÄ**
  Hiilineutraalin rakentamisen energiaratkaisut
  4.6. Helsinki

Lisätietoa koulutuksista:
www.safa.fi > Tapahtumakalenteri
Erityisasiantuntija Pia Selroos,
pia.selroos@safa.fi

Arkkitehtuurin päivän tähtiä ovat lapset ja nuoret

Tänä vuonna Arkkitehtuurin päivän juhlinnassa keskitytään arkkitehtuuri- ja muotoilukasvatukseen. **Alvar Aallon** syntymäpäivänä **3. 2.** vietettävän päivän kunniaksi koululaisille järjestettiin suunnittelukilpailu, johon osallistui useita satoja lapsia kouluista ympäri Suomen. Voittajaluokka selviää Arkkitehtuurin päivänä.

Pilottina toimiva kilpailu rajattiin koskemaan Alvar Aalto -kaupunkien perustamaa koulujen verkostoa.

Kilpailuehdotuksia tuli 34 luokalta kuudelta eri paikkakunnalta: Alajärvi, Helsinki, Kauttua, Kouvola, Lahti, Oulu. Tehtävänä oli suunnitella luova, kekseliäs ja hyvin mietitty ovenkahva. Osallistujaryhmät saivat itse määritellä, minkälaiseen paikkaan kahva kuuluu: kodin, koulun, uimahallin tai vaikka avaruusaluksen oveen. Kukin luokka valitsi keskuudestaan yhden työn kilpailuun lähetettäväksi.

Alvar Aalto -kouluja on yhteensä 17, ja ne sijaitsevat 12 kaupungissa. Alvar Aalto -kaupunkien verkostoon voi liittyä kaupunki, jossa on yksi tai useampi Alvar Aallon suunnittelema kohde. Verkostoon kuuluu tällä hetkellä 22 kaupunkia, joista kaksi sijaitsee Suomen ulkopuolella.

”Alvar Aalto -koulujen verkosto perustettiin laajentamaan Alvar Aalto -museossa pitkään tehtyä pedagogista työtä. Koulut kehittävät arkkitehtuuri- ja muotoilukasvatusta paitsi osana opetustaan myös verkoston yhteisissä tapaamisissa ja koulutuksissa. Kilpailuun osallistui ilahduttavan monia luokkia ympäri Suomen. Tarkoitus on jatkossakin rohkaista kouluja kiinnittämään huomiota lähiympäristönsä arkkitehtuuriin ja muotoiluun”, kertoo museolehtori **Lotta Leskelä** Alvar Aalto -museosta.

Kilpailun voittajan valitsee monialainen tuomaristo, johon kuuluvat taiteilija **Meiju Niskala**, elokuvaohjaaja **Virpi Suutari**, arkkitehti **Minna Lukander**, lukiolainen **Ville Sekki** sekä arkkitehti ja muotoilija **Ilkka Suppanen**. Puheenjohtajana toimii Alvar Aalto -säätiön intendentti **Mia Hipeli**.

Voittaneen ehdotuksen tekijät palkitaan Abloyn lahjoittamalla rahapalkinnolla, joka jaetaan koko luokan iloksi. Muiden palkittavien ehdotusten luokille jaetaan kirja- ja pääsylippupalkintoja.

Kilpailun järjestivät Alvar Aalto -säätiö ja Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo yhdessä Arkkitehtuurimuseon, Designmuseon ja Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn kanssa.

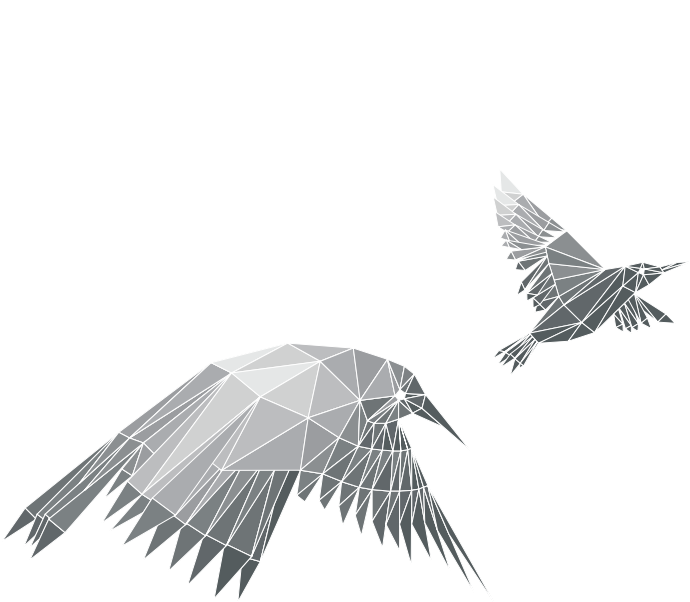

FUTURESPECT

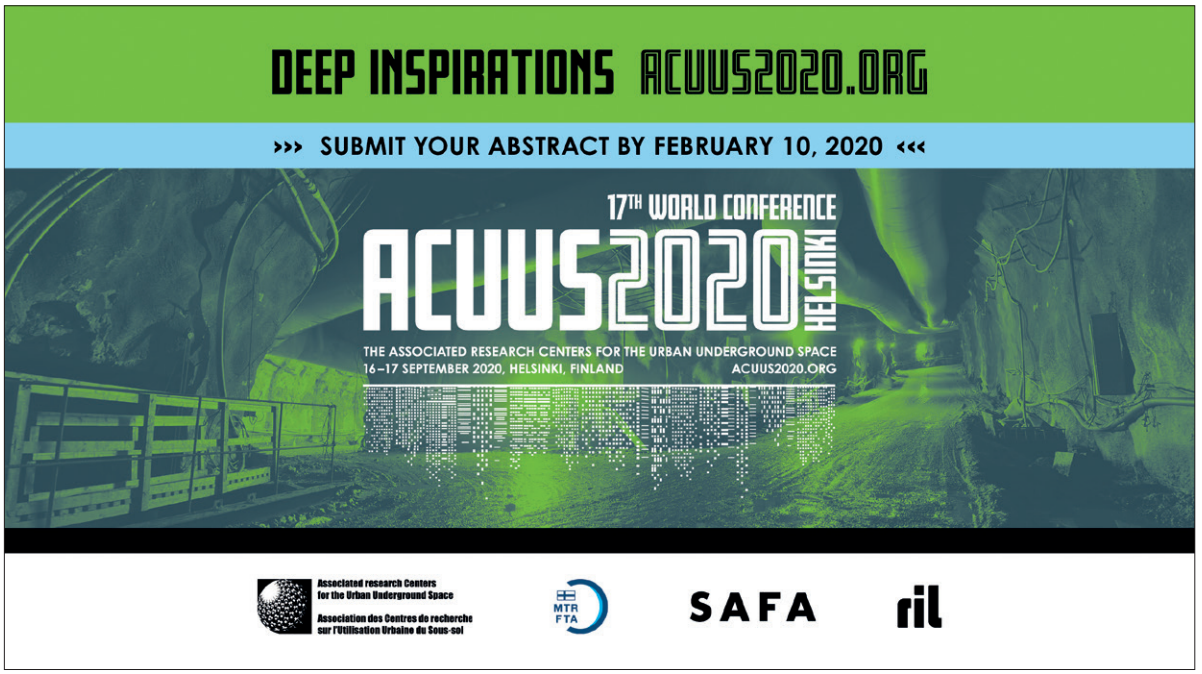

VASTINE

SAFAn eettisen valiokunnan vastine Helsinki Garden -selvityspyyntöön

SAFAn eettiseltä valiokunnalta pyydettiin elokuussa jätetyssä selvityspyynnössä lausuntoa liiton toimielinten toiminnasta. Selvityspyyntö koski Helsinki Garden -hankkeesta liiton nimissä annettua, nimettömänä jätettyä muistutusta sekä kollegiaalisuuden toteutumista muistutuksen lainvastaisuuteen viittaamisen osalta. Lisäksi selvityspyynnössä toivottiin eettisen valiokunnan ohjeistusta lausuntojen ja muistutusten antamisesta koko Arkkitehtiliiton nimissä.

SAFAn eettinen valiokunta käsitteli selvityspyyntöä kokouksissaan syyskuussa ja marraskuussa. Valiokunta on keskittynyt käsittelyssään punnitsemaan, onko SAFAn aiheesta antamien lausuntojen ja muistutuksen valmistelu ollut liiton ammattieettisten periaatteiden mukaista. Helsinki Garden -asemakaavaehdotuksen muistutuksen sisältöä on käsitelty vain maankäyttö- ja rakennuslain 117 §:ään viittaamisen osalta.

Valiokunta on käsittelyssään todennut, että muistutuksen valmistelussa ei ole kaikilta osin toimittu arkkitehdin ammattieettisten sääntöjen avoimuusperiaatteen mukaisesti. Kiire näyttää johtaneen valmisteluun, joka ei ole ollut kaikilta osin riittävän avointa ja läpinäkyvää. Muistutuksen ja lausuntojen nimettömäksi jättäminen heikentää liiton viestinnän avoimuutta, luotettavuutta ja vaikuttavuutta.

Rakennettua ympäristöä koskevista asioista on usein erilaisia, oikeutettuja näkemyksiä. Eettinen valiokunta katsoo, että arkkitehdeilla ja Arkkitehtiliitolla tulee olla mahdollisuus vastaisuudessakin vedota lausunnoissa ja kannanotoissa maankäyttö- ja rakennuslakiin. Lainvastaisuuteen vetoaminen on kuitenkin poikkeuksellisen vakava kannanotto, joka tulisi aina tehdä vain harkittujen perustelujen nojalla ja huolellisen valmistelun päätteeksi.

SAFAn hallituksen laatimassa muistutuksessa on tuotu esiin näkemys, että Helsinki Garden -ehdotus ei ole maankäyttö- ja rakennuslain 117 §:n mukainen. Viitatessaan lakipykälään hallitus ei eettisen valiokunnan näkemyksen mukaan ole riittävän selkeästi tuonut esiin perusteita kantansa tueksi. Näin lausuessaan hallitus on osallistunut julkiseen keskusteluun, mutta samalla heikentänyt hankkeessa eri rooleissa mukana olevien liiton jäsenten uskottavuutta julkisuudessa. Eettisen valiokunnan näkemyksen mukaan hallitus on näin toiminut arkkitehdin ammattieettisten periaatteiden kollegiaalisuuden hengen vastaisesti.

Valiokunta on keskustellut myös tarpeesta liiton toimielinten yhteiseen ohjeistukseen lausuntojen laatimisen periaatteista. Eettinen valiokunta on osallistunut ohjeistuksen laadintaan kommentoimalla ja täydentämällä SAFAn hallituksen asiasta laatimaa esitystä.

Vastineen voi lukea kokonaisuudessaan SAFAn verkkosivuilta www.safa.fi.

> Valiokunta on käsittelyssään todennut, että muistutuksen valmistelussa ei ole kaikilta osin toimittu arkkitehdin ammattieettisten sääntöjen avoimuusperiaatteen mukaisesti.

PÄÄSUUNNITTELIJAKOULUTUS

FISEn pääsuunnittelijoiden pätevyydentoteamis-menettelyn mukaiseksi täydennyskoulutukseksi hyväksytty Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RILin, Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn, Arkkitehtitoimistojen Liitto ATL:n, Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIAn ja Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL:n yhteistyössä järjestämä pääsuunnittelijakoulutus.

KOULUTUKSEN HINTA
RIL:n, SAFAn, RIAn, RKL:n ja SIOn jäsenet
3 640 euroa + alv 24 % , muut 3 910 euroa + alv 24 %.

ILMOITTAUTUMISET
www.ril.fi/PS19

LISÄTIETOA
Elina Rantakallio, elina.rantakallio@ril.fi, 050 520 1168
Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi, 041 528 2952

OHJELMARUNKO

1. JAKSO 17.-18.3.2020, Helsinki
Pääsuunnittelijan toimintakenttä

2. JAKSO 21.-22.4.2020, Helsinki
Pääsuunnittelija rakennushankkeessa

3. JAKSO 19.-20.5.2020, Helsinki
Pääsuunnittelija korjausrakennushankkeessa

4. JAKSO 25.-26.8.2020, Helsinki
Pääsuunnittelijan henkilökohtaiset valmiudet

5. JAKSO 22.-23.9.2020, Helsinki
Pääsuunnittelun erityiskysymykset

Tarkemmat koulutuspaikat löydät verkkosivuilta.

TARKEMPI KOULUTUSOHJELMA:
ril.fi/PS19 ja safa.fi

Arkkarina olemisen sietämätön keveys

Arkkitehtiopiskelijoita määrittää osin itse aiheutettu, osin ulkopuolelta tuleva stereotypiavyyhti. Miten se vaikuttaa arkkarin identiteettiin?

”Arkkari on ihmislajin edustaja, joka pukeutuu yleensä mustiin, tapittaa näyttöruutua pyöreiden silmälasien läpi selkä huomattavan köyryssä ja kuluttaa litratolkulla kahvia ja/tai punaviiniä.” Harmillisen usein tämä tuttu mantra ei ole pelkästään arkkarien itseironinen määritelmä vaan monelle elämäntapa ja myös itseään toteuttava ennuste.

Tänäkin syksynä Tampereen yliopiston arkkitehtiosaston ovista on astunut sisään kymmenittäin uusia fukseja, jotka saavat heti kuulla teekkarikulttuurista, arkkarien omista perinteistä sekä tietysti muista killoista. Itse muistan orientaatioviikosta elävästi eräässä killassa minuun päästä varpaisiin porautuneen katseen ja madalletulla äänellä tokaistun: ”Tuo nyt ainakin on arkkari. ”Tuolloin toteamus huvitti ja jopa imarteli. Minut oli kelpuutettu arkkarin tyyppiedustajaksi.

Vaikka kaikkia kiltoja ja myös keskustan ja Kaupin kampuksen opiskelijoita koskee omanlaisensa stereotypiat, on arkkarien asema Hervannan kampuksella jollain tavalla erityinen. Muita teekkareita sitoo toisiinsa insinöörimatikan kaltaiset kokemukset. Matematiikan ja luonnontieteiden osaaminen on niin oleellinen teekkari-identiteetin osa, että arkkarit tuntuvat muista teekkareista vilpillisiltä olennoilta, joilta initiaatioriitit ovat jääneet puolitiehen.

Onko arkkari sitten teekkari? Tämä raastava kysymys on seurannut mukanani koko viisivuotisen opiskeluaikani.

> Onko arkkari sitten teekkari?

Korkeakoulumme historia alkoi vuonna 1965 Otaniemen Teknillisen korkeakoulun ”haarakonttorina”. Vain neljä vuotta myöhemmin arkkitehtiopetus käynnistyi Tampereella. Olemme yksi vanhimmista killoista, joten miten on mahdollista, että joudumme perustelemaan olevamme yhtä arvokas teekkarikilta kuin KoRK, TARAKI tai Skilta?

Vaikka ensimmäiset vuodet korkeakoulun toiminta oli siroteltu ympäri keskustaa, on muiden kiltojen juuret paljon vahvemmin Hervannassa kuin meidän kiltamme. Arkkarien tilat pysyivät Tuomiokirkonkadulla vuoteen 1996 asti, jolloin korkeakoulu halusi kaikki opiskelualansa samalle kampukselle. Arkkarit olivat muutoksesta kauhuissaan. Arkkarit eivät todellakaan halunneet muuttaa a) pois keskustasta b) varsinkaan Hervantaan!

Muutto kuitenkin tapahtui, mikä ”pakotti” arkkarit ulos kuplastaan ja tutustumaan muihin teekkareihin. Tästä alkoi suuri yhdentymisvaihe, joka yli 20 vuoden jälkeen jatkuu yhä.

Fuksista tulee teekkari vappuna teekkarikasteessa. Teekkarikaste on tamperelaisen teekkarikulttuurin vanhin perinne: muutamat sähköosastolaiset rakensivat korin ja kastautuivat kosken kuohuihin jo ensimmäisenä teekkariwappuna vuonna 1966. Vaikka osallistuminen muihin teekkaritapahtumiin sai kunnon sysäyksen vasta muuton jälkeen 1990-luvulla, tiettävästi arkkarit ovat osallistuneet teekkarikasteeseen alusta asti.

Onko sillä sitten niin väliä, pidämmekö me itseämme teekkareina, saati pitävätkö muut meitä teekkareina? Ja onko jotenkin haitallista, että kampuksilla kiertää meistä stereotypiavyyhti?

Nykyään kiltastereotypiat lähinnä huvittavat. Olen ilokseni saanut tutustua kaikkien kiltojen ihmisiin omakohtaisesti ja huomata, kuinka naurettavia stereotypiat ovat. Vaikka kiltastereotypiat olisivatkin huviksi tarkoitettua keskinäistä naljailua, on niillä myös vakavampi puoli. Paitsi että muut uskovat

arkkarien olevan tietynlaisia, arkkarit itsekin alkavat uskoa olevansa tietynlaisia ja voivat myös muuttaa omaa käyttäytymistään sen mukaan.

Opiskeluvuosien kuluessa oma tai kavereiden tyyli on voinut muuttua. Itse olen vaihtanut silmälasimalliani, leikannut hiukseni lyhyeksi ja alkanut kiinnittää enemmän huomiota kulutustottumuksiini. Nämä eivät ole huonoja asioita, kenties päinvastoin. Nuorten ihmisten identiteetti muotoutuu väistämättä tässä vaiheessa elämää, eikä ole ihme, että opiskeluala vaikuttaa merkittävästi identiteettiin.

Huolestuttavin näistä ”itseään toteuttavista uskomuksista” on ajatus siitä, että arkkitehtuuri on kutsumusala, jonka kuuluukin säännöllisin väliajoin ajaa opiskelija uupumuksen partaalle ja viedä kaikki tila elämästä. Saatamme uskoa, että meidän pitää tehdä töitä miltei 24/7, jotta voimme lunastaa paikkamme tällä tavoitellulla alalla. Ettei meistä muuten tule hyviä arkkitehteja.

Me yksilöinä alistumme stressiin, koemme valtavia suorituspaineita ja samalla luomme niistä ympärillemme kuplan, jossa muutkin altistuvat samanlaisille kokemuksille. Jossain määrin jopa ihannoimme tätä kuluttavaa opiskelukulttuuria ja uhrauksia, joita olemme hienon harjoitustyön eteen valmiita tekemään.

Olen yrittänyt kiinnittää huomiota siihen, millä tavalla puhun koulutöistä ja kiireestä, jotten itse omalla toiminnallani nostaisi omaa saati muiden stressitasoa. Olen päättänyt opetella sanomaan kyllä vapaa-ajalle ja ei allnighthereille.

Arkkari-identiteetti alkaa helposti rakentua kahvinkulutustottumusten tai työmoraalin kaltaisten asioiden ympärille, mikä luo perustan myös meistä kampuksella kiertäviin stereotypioihin. Ne ovat kuitenkin ansoja, joihin voi huomaamattaan langeta.

Haluaisin rakentaa oman arkkarin identiteettini pikemminkin sen varaan, millaisia asioita tulevassa ammatissani toivon saavuttavani. Haluaisin tunnistaa oman osuuteni nykyajan ilmiöiden aiheuttajana mutta myös niiden muuttajana. Tämä koskee sekä laajoja globaaleja ongelmia että oman työskentelykulttuurimme probleemia.

KUVAT: VERNA HAHTOLA

Verna Hahtola
Tampereen Arkkitehtikillan entinen puheenjohtaja, SAFAn liittovaltuuston opiskelijajäsen

Tule mukaan päättämään TEKin tulevaisuudesta

Valtuusto on TEKin ylin päättävä elin, joka valitaan jäsenäänestyksellä joka kolmas vuosi. **On tärkeää, että myös arkkitehdit saavat edustajansa valtuustoon.** Maaliskuussa 2020 järjestetään vaalit, joissa valitaan valtuusto toimikaudeksi 2020–2023.

Ehdolle asettuminen päättyy **5.2.2020 kello 12**. Äänestysaika alkaa **17.3.2020**.

Valtuutetut linjaavat, miten tekkiläisten etuja ajetaan, minkälaisia jäsenpalveluja heille tarjotaan ja miten ammattikunta vaikuttaa ympäröivään yhteiskuntaan. TEKin valtuusto valitsee hallituksen ja päättää taloudesta, esimerkiksi jäsenmaksuista. Valtuusto kokoontuu yleensä kaksi kertaa vuodessa.

Valtuustotyö tarjoaa erinomaisen näköalapaikan työmarkkinoihin sekä laajan ammattikunnan jäsenten verkoston.

Oikeutettuja asettumaan ehdokkaiksi sekä äänioikeutettuja ovat kaikki Tekniikan Akateemiset ry:n vuosijäsenet ja kunniajäsenet ja Tekniska Föreningen i Finland TFiF rf:n TEKiin kuuluvat varsinaiset jäsenet, jotka on 1.1.2020 mennessä hyväksytty jäseniksi.

Voit asettua ehdokkaaksi TEKin valtuuston vaalissa millä tahansa vaalialueella asuinpaikkakunnastasi riippumatta. Voit kuitenkin äänestää ehdokasta vain omalla vaalialueellasi.

Lisätietoa ehdolle asettumisesta löydät vaalisivustolta vaalit.tek.fi.

TEK VAALIT 2020

Viherkerroin ohjaa kortteli- vihreää jo useissa kaupungeissa

Tonttien viherrakennetta ohjaamaan kehitetty viherkerroin tai vihertehokkuusluku herättää kasvavaa kiinnostusta Suomessa ja myös maailmalla.

Korttelien ja pihojen viherrakenteilla on keskeinen merkitys kaupunkien ilmastonkestävyydelle ja kaupunkiluonnon monimuotoisuudelle, sillä suuri osa kaupunkien potentiaalisesta viherpinta-alasta sijaitsee tonteilla. Viherkerroin on työkalu, joka kuvaa tontin tai korttelin vihertehokkuutta eli sitä, kuinka paljon tontilla on erilaisia kasvillisuuspintoja ja sadevesiä viivyttäviä ratkaisuja suhteessa tontin pinta-alaan. Erilaisilla viherrakenteilla, kuten puilla, pensailla, köynnöksillä ja viherkatoilla, on kullakin oma painotuksensa, joka vaikuttaa viherkertoimen tulokseen.

Nesslingin säätiön rahoittamassa Aalto-yliopiston Viva-hankkeessa (Viherkertoimen valtavirtaistaminen) on vuoden 2019 aikana kartoitettu viherkerroinmenetelmän soveltamista eri kaupungeissa ja luotu yhteistyöalusta tiedon ja kokemusten jakamiseen. Tarkoituksena on tukea viherkertoimen käyttöönottoa mutta myös kerätä tietoa menetelmän kehittämistarpeista ja luoda pohjaa vaikuttavuuden arvioinnille.

Viherkerroinmenetelmä on käytössä laajasti esimerkiksi Ruotsissa, ja parhaillaan sitä ollaan ottamassa käyttöön myös Norjassa. Tällä hetkellä menetelmä on käytössä tai sitä kokeillaan jo useimmissa Suomen suurimmista kaupungeista. Helsingissä viherkerroinlaskentaa vaaditaan lähtökohtaisesti kaikissa asemakaavoissa, ja Vantaallakin jo noin puolet uusista asemakaavoista edellyttävät vihertehokkuutta. Jyväskylässä, Tampereella, Espoossa, Oulussa, Vaasassa ja Porissa on testattu tai ollaan parhaillaan testaamassa menetelmää.

Pisimmällä ollaan Helsingin Kuninkaantammessa, jossa ensimmäiset viherkerroinkorttelit valmistuivat kesällä 2019. Lisää toteutuneita kohteita valmistuu lähivuosina, mikä mahdollistaa menetelmällä saavutettujen tulosten arvioinnin.

Viherkerroin on eri kaupungeissa mukana myös poliittisissa ja strategisissa linjauksissa, esimerkiksi Vantaalla resurssitehokkuustiekartassa, Helsingissä ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjauksissa ja Jyväskylässä Avoin kaupunkiympäristö -politiikassa. Viherkerroin on yleistymässä myös vuonna 2018 julkaistun rakentamisen ympäristöluokituskriteeristön (RTS) ansiosta, jossa viherkerroin on yhtenä kriteerinä.

> Hyvin tiiviillä alueilla ja kansipihoilla työkalu voisi kannustaa vertikaaleihin viherelementteihin, kuten köynnösseiniin.

Tarvitaan arviointia ja kehittämistä

Viherkerroinmenetelmällä voidaan asettaa tonteille tietty vihertehokkuuden tavoiteluku. Annettu tavoite tulee huomioida tontin suunnittelussa, mikä varmistetaan pihasuunnitelmien pohjalta tehtävillä laskelmilla.

Sopivan vihertehokkuuden tavoitetason asettaminen on osoittautunut haastavaksi, koska kohteet ovat hyvin erilaisia. Esimerkiksi hyvin tiiviillä alueilla ja kansipihoilla työkalu voisi kannustaa vertikaaleihin viherelementteihin, kuten köynnösseiniin. Menetelmää tulisikin kehittää siten, että se vastaisi paremmin erityisesti haastavien kohteiden suunnitteluun.

Työkalua olisi mahdollista kehittää myös siten, että laskentatapa olisi yleispiirteisempi asemakaavavaiheessa ja tarkempi pihasuunnitteluvaiheessa. Eri suunnittelutasojen huomioiminen tekisi työkalusta helpommin käytettävän.

Suurin osa kaupungeista on luonut oman laskurinsa Helsingin kaupungin käyttämän mallin pohjalta. Eri kaupunkien malleissa painotuksia on muokattu eri tavoin, eivätkä ne ole keskenään vertailukelpoisia. Esimerkiksi tavoitetaso 0,8 voi tarkoittaa toisessa kaupungissa tiukempaa vihertehokkuutta

kuin toisessa riippuen viherelementtien painotuksista. Viherkertoimen valtakunnallisen soveltamisen kannalta olisi eduksi, jos laskentatapa olisi yhtenäinen.

Viherkerroin vastaa hyvin tarpeeseen kehittää kaupunkiympäristön laadukasta viherrakennetta tonttitasolla ja edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista. Viherkertoimen etuna on viherelementtien saattaminen laskennalliseen muotoon sekä mahdollisuus kytkeä työkalu asemakaavamääräyksiin ja siten tonttien pihasuunnitteluun.

Lähitulevaisuudessa, kun toteutuneita kohteita alkaa olla enemmän, menetelmän toimivuutta tulee arvioida suhteessa sille asetettuihin tavoitteisiin. Työkalua tulisikin saatujen kokemusten pohjalta jatkuvasti kehittää vastaamaan suunnittelun ja rakentamisen muuttuviin tarpeisiin.

Mari Ariluoma ja Ranja Hautamäki

Lisätietoja viherkertoimesta: sites.aalto.fi/viherkerroin.

Kuninkaantammen Fannynkallion ja Taidemaalarinkadun kortteleissa valmistui vuonna 2019 Suomen ensimmäiset viherkerroinpihat (pihasuunnittelu Vireo Oy).

SAINT-GOBAIN

Autamme rakentamaan erinomaisia elinympäristöjä ja parantamaan elämänlaatua.

www.saint-gobain.fi

SAINT-GOBAIN

Larry L. Burns

Arkkitehti Larry L. Burns menehtyi 9.12.2019 kotonaan Kalamazoossa, Amerikan Yhdysvalloissa.

Burns tutustui tulevaan vaimoonsa, suomalaiseen Lotta Järnefeltiin keväällä 1979 Kreikassa. Aina innostuneen impulsiivinen Burns tuli käymään Suomessa pian sen jälkeen. Burns ja Järnefelt vihittiin Kalamazoossa, Michiganissa vuonna 1981, ja sinne pari myös asettui asumaan Lotan opiskellessa ja Larryn tehdessä töitä.

Lotan opintojen valmistuttua vuonna 1985 pari muutti Helsinkiin. Larry opiskeli suomen kielen, taisteli itselleen oikeuden osallistua TKK:n arkkitehtiosaston pääsykokeisiin, pääsi sisään ja opiskeli arkkitehdiksi. Opiskeluaikanaan hän teki töitä muun muassa Paavo Sollamon sekä Petri ja Severi Blomstedtin toimistoissa.

Kun Burns sai opintonsa päätökseen, 1990-luvun suuri lama oli syvimmillään. Suomen heikon työtilanteen takia perhe muutti "muutamaksi vuodeksi" Burnsin kotiseudulle Michiganiin, minne he kuitenkin juurtuivat.

Burnsin ympäristövastuullinen asenne ja työtapa yhdistyivät organisaatiokykyyn ja innostavaan johtamiseen. Hän restauroi suuren määrän historiallisia kohteita, jotka ilman hänen panostaan todennäköisesti olisivat päätyneet purkutuomioon. Hän työskenteli muutamia vuosia myös näyttelyarkkitehtuurin parissa.

Eläkepäiviään varten Burns osti vuosien kuluessa useita vanhoja puutalokiinteistöjä, kunnosti ne vuokra-asunnoiksi ja varmisti samalla niiden ja niitä ympäröivien vanhojen ympäristöjen säilymisen. Eläkepäivät eivät ehtineet alkaa, kun Burns nukkui pois, rauhallisesti unissaan, omassa kodissaan.

Larryä jäävät suremaan vaimon Lotta Järnefelt-Burnsin lisäksi tytär Sessie ja poika Rudi sekä suuri määrä sukulaisia, ystäviä ja kollegoita valtameren molemmin puolin.

Kasper Järnefelt
Larry L. Burnsin lanko, ystävä ja kollega

HYGIEENINEN JA KESTÄVÄ

LAMI-ovien sileät ja helposti puhdistettavat pinnat ehkäisevät tehokkaasti epäpuhtauksia. Pintamateriaali, lasikuitupolyesteri kestää myös erinomaisesti mekaanista rasitusta sekä vahvoja pesu- ja desinfiointiaineita.

Lue lisää LAMI-ovien ylivertaisista ominaisuuksista uudistetuilta kotisivuiltamme: WWW.LAMIDOORS.COM

GRP - DOORS
LAMI®

MUOVILAMI OY – Hygieenisiä LAMI-ovia yli 50 vuoden kokemuksella ja ammattitaidolla

Suunnittelemme historiallisesti ainutlaatuisten arvorakennusten peruskorjauksia.
Tehtävät ovat mielenkiintoisia ja haastavia. Haemme nyt tiimiimme arkkitehtia sekä arkkitehtiylioppilasta / rakennusarkkitehtia. Työskentelemme Archicad-ohjelmalla.
Hakemukset pyydetään lähettämään timo.jeskanen@jrt-ark.com
Lisätietoja: Timo Jeskanen, p. 040 5646 575

Jeskanen-Repo-Teränne Arkkitehdit Oy
Pursimiehenkatu 29-31 B 519, 00150 Helsinki
www.jrt-ark.com

Haemme kasvavaan tiimiimme taitavia arkkitehteja. Arvostamme vastuullista ja ennakkoluulotonta otetta työhön.
Työskentelemme Revit- ja AutoCAD-ohjelmilla. Hakemukset: ark@avan.to Lisätiedot: +358 405773022 www.avan.to

AVANTO

TILITOIMISTO A-PALVELU OY
Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI
puh. +358 10 336 6030
tilitoimisto@apalvelu.fi

MYYTÄVÄNÄ
Alvar Aalto, Arkkitehdin vuosikymmenet.
Upea ja ainutlaatuinen arvoteos, (yli 700 kuvaa).
Tekijä Esa Laaksonen. 320 €. Uusi. Puh. 044 359 1325.

Pienoismallitoimisto HELIÖVAARA
www.jaakkoheliovaara.fi
050 4337 499
CNC-työstöt, 3D-tulostus

Lisää työpaikkoja SAFAn verkkosivuilla www.safa.fi

au arkkitehtiuutiset

Ilmestyminen: 12 numeroa vuodessa
Vuodesta 1947 | ISSN 0044-8915
Aikakauslehtien liiton jäsen
SAFAn, ATL:n ja SUM:n
uutis- ja tiedotuslehti
Paino: Grano Oy 2020

Julkaisija:
Suomen Arkkitehtiliitto –
Finlands Arkitektförbund ry SAFA
Malminkatu 30, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448, fax 09 5844 4222
au@safa.fi, au.safa.fi, @au_uutiset

Toimitus:
Paula Huotelin, päätoimittaja (oto.)
paula.huotelin@safa.fi, 040 556 2827
Anne Haatainen, toimitussihteeri, ulkoasu
au@safa.fi, 040 169 2213
Riina Behl, avustaja
Päivi Virtanen, toimittaja

Lehtitilaukset ja osoitteenmuutokset:
Tilaajat: julkaisut@safa.fi
Jäsenet: jasenasiat@safa.fi

Ilmoitusmyynti:
Maria Ahoranta, 044 243 3519
Timo Lepistö, 044 534 9878
etunimi.sukunimi@saarsalo.fi

Aineiston sisäänjättö ja ilmestyminen:

Nro	*Ilmoitusaineisto	Ilmestyy
2|2020	10.2.	27.2.
3|2020	9.3.	26.3.
4|2020	2.4.	23.4.
5|2020	4.5.	22.5.
6-7|2020	1.6.	18.6.
8|2020	10.8.	27.8.
9|2020	7.9.	24.9.
10|2020	5.10.	22.10.
11|2020	2.11.	19.11.
12|2020	30.11.	17.2.

*(Ilmoitusvaraukset viikkoa ennen)

HUOM!
Kirjoitusten aikataulu sovittava
toimitussihteerin kanssa.

ARCHINFO ETSII TOIMINNANJOHTAJAA

Nykyisen toiminnanjohtajan siirtyessä uusiin tehtäviin Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo etsii uutta toiminnanjohtajaa.

Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo on yksi opetus- ja kulttuuriministeriön tukemasta kahdeksasta taiteen alan tiedotuskeskuksesta. Vuonna 2013 toimintansa aloittanut tiedotuskeskus tekee suomalaista arkkitehtuuria näkyväksi ja tunnetuksi kotimaassa ja maailmalla. Archinfo on arkkitehtuurin kentän yhteistyö- ja välittäjäorganisaatio, joka toiminnallaan lisää arkkitehtuurin yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Hae tehtävää 21.2.2020 mennessä.

Lisätiedot: www.archinfo.fi

ARCHINFO

Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo
Malminkatu 30, Helsinki

Muotoilun
Antti Nurmesniemi
jatkokoulutusapurahat lukuvuodelle 2020–2021.
Hakuaika 4.2.–30.4.2020.
Lisätiedot www.askonsaatio.fi

AKL
Posti Oy

Posti Green

AJATONTA TYYLIKKYYTTÄ LASITIILILLÄ

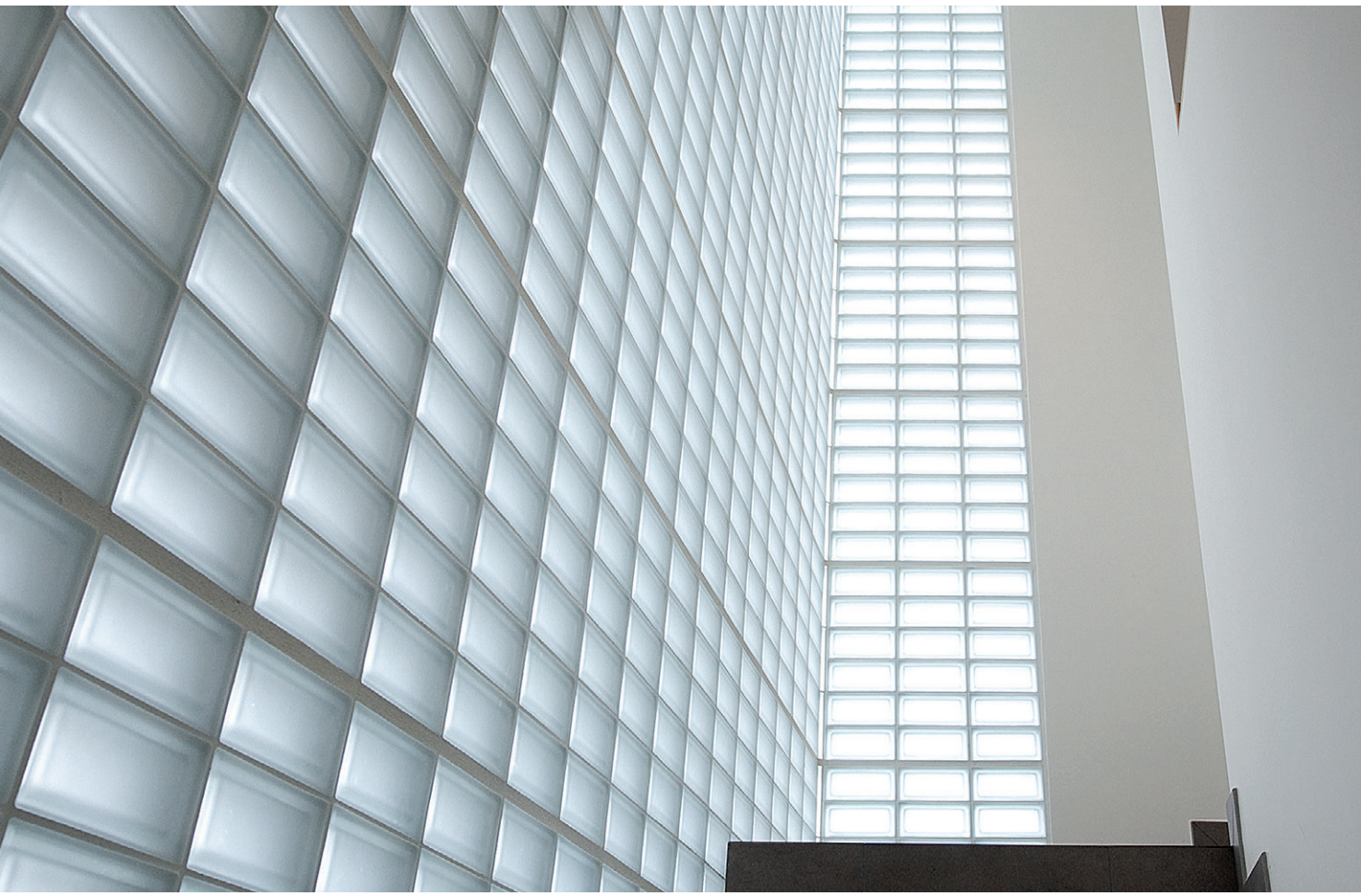

Markkinoiden monipuolisin lasitiilimallisto. VITREA lasitiiliä on saatavana myös matalaenergiateknologialla, paloa osastoivana, luodinkestävänä ja ääntä eristävänä. Valmistusprosessin johdosta tiilillä päästään lähes 1.0 U-arvoon joko käyttämällä kohteeseen soveltuvaa Vitrean asennusjärjestelmää tai erikoismuurausta. Kysy lisää monipuolisista toteutustavoista.

VITREA

Lisätietoja:
www.vitrea.fi
09 8190 450